

BIBLIJSKA POUKA ZA ODRASLE

IZDANJE ZA UČITELJE SUBOTNJE ŠKOLE

Dar proroštva

Zadužbina Elen G. Vajt

Oktobar, novembar, decembar

2026

POUKA 1

Tvorac govori

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Jevrejima 1,1.2

Središte proučavanja: 1. Mojsijeva 1,27.28; 1. Mojsijeva 3,1–8.14–24; Luka 15,11–32; 2. Mojsijeva 19,16–22; Jevrejima 1,1.2; Jovan 10,27–30

Uvod

U Prvoj knjizi Mojsijevoj (1. Mojsijeva 2,4–25), Adam i Eva su uživali u prisnom zajedništvu sa Bogom, hodajući i razgovarajući sa Njim licem k licu. Međutim, tragični pad u greh narušio je tu zajednicu, pa su praroditelji ljudskog roda izgubili svoju neposrednu liniju komunikacije sa Stvoriteljem. Ipak, Bog nije odustao od potrage za čovekom. Umesto toga, uspostavio je nove načine komunikacije, otkrivajući svoje prisustvo preko proroka, preko pisane Reči (Svetog pisma) i, konačno, preko Svoga Sina, Isusa Hrista. Ova prva pouka potvrdiće da, iako se Božji način komunikacije promenio posle pada ljudi u greh, Njegova želja da razgovara sa ljudima nikada nije prestala. Danas, Bog nastavlja da komunicira putem Svetoga pisma, gde proroci i apostoli daju jedinstveno svedočanstvo o Isusu Hristu. Kao savremeni vid ispoljavanja ove božanske komunikacije, Elen G. Vajt takođe upućuje na Isusa Hrista, potvrđujući biblijsko svedočanstvo.

Drugi deo: Komentar

1. Adam i Eva su živeli u potpunom skladu jedno s drugim, kao i u prisnom, neposrednom zajedništvu sa Bogom u Edenskom vrtu.

Adam i Eva su bili stvoreni u savršenom svetu koji prevazilazi našu najbujniju maštu. Edenski vrt bio je sveto prebivalište Božje prisutnosti na Zemlji. Pošto je trojedini Bog po svojoj prirodi Bog odnosa, On je stvorio ljudska bića po svom obličju kako bi i oni odražavali takvu prirodu zasnovanu na odnosima. Njegov najveći dar ljudima pre njihovog pada u greh bila je sposobnost da stupe u ličnu i prisnu zajednicu sa Njim. Tako su Adam i Eva uživali u direktnom, neposrednom zajedništvu sa Bogom u tom savršenom okruženju.

2. Greh je narušio savršeno stanje u Edenskom vrtu, i ljudi su izgubili neposredno zajedništvo sa Bogom.

Onog trenutka kada su bezgrešni Adam i Eva okusili zabranjeni plod, iskusili su novu svest o sebi: „Tada im se otvoriše oči, i vidješe da su goli.“ Shodno tome, oni „spletoše lišća smokova i načiniše sebi pregače [kecelje]“ (1. Mojsijeva 3,7). Prisno, savršeno, neposredno zajedništvo sa Bogom bilo je prekinuto. Kada je uplašeni par čuo „glas Gospoda Boga, koji iđaše po vrtu kad zahlađi“ – iskustvo kojem su se ranije radovali – oni su se sakrili „ispred Gospoda Boga među drveta u vrtu“ (1. Mojsijeva 3,8).

Prema Ričardu Dejvidsonu: „Kada Bog dolazi u vrt nakon što su Adam i Eva sagrešili, On podstiče susret koji je u suštini 'sudski proces', 'Božje sudsko izricanje kazne'. Bog započinje sudski postupak ispitivanjem 'optuženih', a odbrambeni i uzajamno optužujući odgovori Adama i Eve (1. Mojsijeva 3,9–14) ukazuju na raskid u međuljudskim (muž–žena) i božansko-ljudskim odnosima koji se dogodio kao posledica čovekovog pada u greh. Nakon sudskog ispitivanja i utvrđivanja krivice, Bog izriče presudu u obliku prokletstva (nad zmijom i nad zemljom – 1. Mojsijeva 3,14.17) i kazni (za muškarca i ženu – 1. Mojsijeva 3,16–19)“ – Ričard Dejvidson, „Plamen Jahveov: Seksualnost u Starom zavetu“, str. 58, 59. originala (Richard Davidson, *Flame of Yahweh: Sexuality in the Old Testament* [Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 2007], pp. 58, 59).

Nažalost, Adam i Eva su bili izbačeni iz vrta, a Bog je „postavio pred vrtom Edenskim heruvima s plamenijem mačem, koji se vijaše i tamo i amo, da čuva put ka drvetu od života“ (1. Mojsijeva 3,24). „Heruvimi koji čuvaju Eden predstavljaju više od naoružanih stražara. Oni ukazuju na početak povlačenja Božje prisutnosti sa Zemlje na Nebo, i Njegovu dalju posrednu prisutnost na Zemlji kroz simbole i vesnike/anđele“ – Dru Džonson, „Univerzalna priča: Prva knjiga Mojsijeva 1–11“, u: „Transformišuća Reč“, urednik Krejg G. Bartolomeju i saradnici, str. 52. originala (Dru Johnson, *The Universal Story: Genesis 1–11*, in ed. Craig G. Bartholomew et al., *Transformative Word* [Bellingham, WA: Lexham Press, 2018], p. 52).

3. Čim je greh ušao u svet, Bog je preuzeo inicijativu da obnovi svoj odnos sa izgubljenim ljudskim rodом.

Adam i Eva bili su očajni. Čitav njihov dotadašnji svet im se za tren srušio. Dok je grešni par slušao Boga kako izriče prokletstva i presude, čuli su i obećanje nade. U samom srcu tih presuda, pojavilo se jevanđelje blagodati. Obećano Seme će doći, poraziti zmiju i ostvariti spasenje za ljudska bića. Tekst 1. Mojsijeva 3,15 je književni centar trećeg poglavlja Prve knjige Mojsijeve i smatra se prvom objavom jevanđelja.

Neposredno posle pada Adama i Eve u greh, Bog je objavio da će se sva buduća božanska otkrivenja usredsrediti na ličnost i misiju dolazećeg Otkupitelja. Ostatak Svetog pisma proističe iz ovog obećanja. „Ova zapanjujuća objava Božje odlučnosti da pošalje Seme i porazi zmiju (sotonu) kako bi osigurao iskupljenje čovečanstva, predstavlja temelj i ključ za prepoznavanje proročkog glasa u Starom zavetu“ – Jirži Moskala, „Proročki glas u Starom zavetu: Pregled“, u: Alberto R. Tim i Dvejn N. Ezmond, urednici, „Dar proroštva u Svetom pismu i istoriji“, str. 11. originala (Jirži Moskala, *The Prophetic Voice in the Old Testament: An Overview*, in Alberto R. Timm and Dwain N. Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History* [Silver Spring, MD: Review and Herald Publishing Association, 2015], p. 11).

Zanimljivo je da je reč upotrebljena za „viknu“ ili „pozva“ u tekstu 1. Mojsijeva 3,9 ista reč koja se koristi kada Bog poziva proroke u njihovu službu (Isaija 51,2). Iako se ovde koristi u kontekstu suda, prisutna je konotacija povezivanja i odnosa.

4. Posle pada u greh, govoreći na različite načine, a na kraju i u ličnosti Isusa Hrista – Bog je otvorio linije komunikacije sa grešnim ljudskim rodom.

Kada više nisu imali mogućnost da Boga gledaju svojim smrtnim čulom vida ili da slušaju Njegov glas čulom sluha, ljudi su primali božansku komunikaciju preko ljudskih posrednika. Jevrejima 1,1 kaže da je Bog „govorio ocima preko proroka“. Vekovima je Bog komunicirao sa svojim narodom preko takvih govornika kao što su bili: Noje, Enoh, Avram, Isak, Jakov, Mojsije, Samuilo, David i drugi biblijski proroci. On je davao otkrivenja tim pojedincima „mnogo puta i na različite načine“, kao što su teofanije (javljanja Boga), snovi i vizije, božanski govor i anđeli. Takođe je govorio preko Urima i Tumima, čuda i znakova. To su načini na koje je Bog govorio u prošlosti, u starozavetno doba.

„Ali u ove poslednje dane govorio nam je preko Sina“ (Jevrejima 1,1 – *ESV*). Reči Starog zaveta su i dalje autoritativne kao Reč Božja, ali se moraju čitati kroz ispunjenje ostvareno u Isusu Hristu. On je vrhunsko i konačno otkrivenje Boga. „Staro je dolazilo u fragmentima, u epizodama – malo ovde, malo tamo – i kao rezultat toga, bilo je nepotpuno, delimično i nesavršeno. Ali novo dolazi u jednom kulminirajućem govoru Boga Oca, u jedno vreme, u jednoj osobi – Njegovom Sinu. Sa Isusom, sva starozavetna otkrivenja Boga su sabrana i prevaziđena“ – Vilijam G. Džonson, „Jevrejima poslanica“, u: Anhel M. Rodriguez, urednik, „Endrjusov biblijski komentar“, str. 1824, 1825. originala (William G. Johnsson, *Hebrews*, in Ángel M. Rodriguez, ed., *Andrews Bible Commentary* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], pp. 1824, 1825).

5. Iskustvo obraćenja Elen G. Vajt pripremiло ju je da bude hristocentričan, savremeni vid ispoljavanja proročkog dara.

Proročki dar izvan biblijskih vremena neće dodati ništa Novom zavetu, već će, naprotiv, potvrditi njegovo svedočanstvo o Isusu Hristu. Priča o obraćenju mlade Elen Vajt postavila je temelj za doživotnu ljubav prema Isusu Hristu i predanu posvećenost Njemu. Ona je nebeskog Oca posmatrala kao Boga ljubavi koji želi da spase ljude kroz otkupiteljska dela Svoga Sina. Takvo gledište će postati ključna nota njene proročke službe, kao i njena omiljena tema – očinska ljubav Božja.

U jednoj od njenih najdirljivijih izjava, napisala je: „Sva očinska ljubav koja se prenosila s pokolenja na pokolenje preko ljudskih srca, svi izvori nežnosti koji su se otvorili u ljudskim dušama, samo su majušni potok naspram beskrajnog okeana kada se uporede sa beskonačnom, neiscrpnom ljubavlju Božjom. Jezik je ne može izraziti; pero je ne može opisati. Možete o njoj razmišljati svakoga dana svoga života; možete marljivo istraživati Sveto pismo kako biste je razumeli; možete prizvati svu snagu i sposobnost koju vam je Bog dao u nastojanju da shvatite ljubav i samilost nebeskog Oca; pa ipak, izvan toga i dalje ostaje beskraj. Tu ljubav možete da proučavate vekovima; pa ipak nikada nećete moći u potpunosti da shvatite dužinu i širinu, dubinu i visinu Božje ljubavi koja je dala Svoga Sina da umre za svet. Čak ni sama večnost je ne može u potpunosti otkriti. Ipak, dok proučavamo Bibliju i razmišljamo o Hristovom životu i planu

spasenja, ove velike teme će se sve više otvarati našem razumu“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 5, str. 740. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 5, p. 740).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Pre greha, Adam i Eva su razgovarali sa Bogom „bez ikakvog vela koji bi ih razdvajao“ – Elen G. Vajt, „Patrijarsi i proroci“, str. 50. originala (*Patriarchs and Prophets*, p. 50). Kako zamišljate da je izgledalo iskustvo neposrednog zajedništva sa Svemogućim u Edenskom vrtu, „bez ikakvog vela koji bi ih razdvajao“?
2. Hebrejska reč za „znati“ podrazumeva iskustveno znanje i poznavanje kroz odnos, kao i intelektualno poznavanje i razumevanje. U svetlu ove definicije, na koji način su Adam i Eva „znali“ da su „goli“ (1. Mojsijeva 3,7)?
3. Kako je greh promenio komunikaciju između Boga i ljudskih bića?
4. Šta za nas danas znači život u Božjoj prisutnosti, iako Ga više ne vidimo licem k licu?
5. Kako svakodnevno možemo da negujemo dublji lični odnos sa Bogom, kakav su Adam i Eva nekada imali u Edenu?
6. Šta znači to da celo Sveto pismo proističe iz prvog jevanđeoskog obećanja u odeljku 1. Mojsijeva 3,15? Kako vidimo da se ova tema ponavlja kroz celu Bibliju?
7. U Jevrejima 1,1.2 piše da je u prošlosti Bog govorio preko proroka, ali nam je u poslednje dane govorio preko Svoga Sina. Kako nam Isusov život i učenja daju najjasniju sliku o Bogu?
8. Na koje načine Bog i danas komunicira sa nama? Kako možemo da postanemo pažljiviji prema Njegovom glasu?
9. Omiljena tema Elen G. Vajt bila je očinska ljubav Božja. Kako razmišljanje o Božjoj ljubavi menja naš pogled na život i veru?

POUKA 2

Pozivanje proroka

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Isaija 6,8

Središte proučavanja: 1. Mojsijeva 15,6; Galatima 3,6–9; 1. Carevima 18,19–39; Isaija 53,1–12; Danilo 2,44–48; Marko 1,2–5; Matej 11,1–5

Uvod

Poziv biblijskog proroka je božanski poziv kojim Bog neposredno imenuje pojedinca da govori u Njegovo ime, često kroz iskustvo otkrivenja kao što su vizija, san ili glas koji se čuje. Taj poziv po pravilu podrazumeva nalog da se objavljuje Božja poruka, razobličava greh i vodi Njegov narod, ponekad uz veliku ličnu žrtvu, kao što se vidi u životima proroka poput Mojsija, Isaije i Jeremije. Pouka za ovu sedmicu usredsređena je na proročki poziv u različitim istorijskim okvirima i na to kako su poruke proroka uglavnom obuhvatale teme suda, spasenja i obnove. Razmatranje dostiže svoj vrhunac u pozivanju Elen G. Vajt, što možemo da prepoznamo kao ispoljavanje Božje želje da nastavi da komunicira sa svojim narodom u grešnom svetu.

Drugi deo: Komentar

1. Bog je izabrao proroke da budu Njegovi glasnogovornici.

Vilem A. VanGemeren, teolog i stručnjak za Stari zavet, efektno je dočarao božansku prirodu proročkog poziva i njegove misije prenošenja Božje poruke kada je definisao starozavetnog proroka kao „Izraelca, pozvanog od Boga i osnaženog Duhom, koji služi kao Božji glasnogovornik, koji je primio autoritet i otkrivenje od Boga, koji je dobri pastir nad Božjim stadom i koji znacima potvrđuje Božju Reč i misiju“ – Vilem A. VanGemeren, „Tumačenje proročke reči“, str. 32. originala (Willem A. VanGemeren, *Interpreting the Prophetic Word* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990], p. 32). Ovde se ističe nekoliko glavnih odlika ove definicije. Prvo, Bog je proroku dao božansko otkrivenje, a Duh je osnažio proroka da to otkrivenje prenese. Drugo, prorok je delovao kao pastir za pripadnike izraelskog naroda – negujući, vodeći, ukoravajući i ispravljajući ih. Na kraju, znaci kao što su čuda, posebni događaji i pouke na primerima potvrđivali su prorokovo božansko poslanstvo.

Pozivanje proroka bio je trenutak koji je iz korena menjao njegov život. Taj poziv je obično dolazio neočekivano, sa silom i snagom, ali „nije bio doživljen kao prorokova dugo priželjkivana prilika da stekne znanje koje je inače skriveno. On ne grabi trenutak – trenutak grabi njega. Reč koja mu je otkrivena nije mu data da je prihvati ili odbaci po sopstvenoj želji, već mu je silovito i snažno nametnuta“ – Abraham Dž. Hešel, „Proroci“, 2. deo, str. 224. originala (Abraham J. Heschel, *The Prophets*, Part 2 [New York: Harper & Row Publishers, 1962], p. 224). „Ali ja sam pun sile“, izjavio je prorok Mihej, „Duha Gospodnjeg, i suda i hrabrosti, da kažem Jakovu zločinstvo njegovo i Izrailju grijeh njegov“ (Mihej 3,8).

U brojnim proročkim knjigama, autori izjavljuju da im „dođe reč Gospodnja“ (Osija 1,1; Jona 1,1; Jeremija 1,11), ili da „ruka Gospodnja dođe nad njih“ (Jezekilj 1,3; Jezekilj 3,22), uvode ili zaključuju svoja proroštva rečima „ovako veli Gospod“ (Amos 1,3; Avdija 1,1; Agej 1,7; vidi i: Zaharija 12,1; Isaija 7,7). Ove ponovljene proročke formule ostavljaju jasan utisak da proroci (videoci) nisu sumnjali da prenose Božje reči. Ova proročka „reč“ ili otkrivenje često je nosila poruku suda, kao što je Jezekilj izjavio: „I reče mi [Gospod]: 'Sine čovečji, ustani na noge da govorim s tobom. I uđe u me duh kad mi progovori, i postavi me na noge, i slušah Onoga koji mi govoraše'“ (Jezekilj 2,1.2). Kasnije Gospod kaže: „Nego im kaži riječi moje, poslušali ili ne poslušali, jer su odmetnici“ (Jezekilj 2,7).

2. Proroci su prenosili Božju poruku publici u određenim istorijskim okolnostima.

Proroci su bili „izabrani od Boga da prime Njegovu poruku, a zatim da je objave publici u specifičnim istorijskim okolnostima“ – Erik Dž. Tali, „Čitanje Proroka kao hrišćanskog Svetog Pisma: Književni, kanonski i teološki uvod“, str. 58. originala. (Eric J. Tully, *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction* [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2022], p. 58). Na primer, svaki prorok koji se spominje u ovoj pouci iskusio je svoj proročki dar u specifičnim istorijskim okolnostima.

Božji poziv Avramu (1. Mojsijeva 12,1) dogodio se nakon pometnje jezika (1. Mojsijeva 11), kada su paganizam, idolopoklonstvo i ratovanje prevladali. Zanimljivo je da se termin *prorok* prvi put u Svetom pismu primenjuje na Avrama (1. Mojsijeva 20,7), koji je delovao kao posrednik. Ilija je služio tokom velike duhovne krize u severnom carstvu Izraela, za vreme vladavine careva Ahava i Ohozije. Ilija je grmeo protiv obožavanja Vala i pozivao Izrael na pokajanje. Isaija je prorokovao tokom vladavine četiri judejska cara, u devetom veku pre nove ere, kada je veliki izazov bio uspon Asirskog carstva, najveće pretnje Judeji u to vreme. Danilo je odigrao značajnu ulogu u carstvima Vavilona i Persije. Jovan Krstitelj je u prvom veku najavljavao dolazak Mesije. U postbiblijsko vreme, Elen G. Vajt je primila svoju prvu viziju u Americi pre Građanskog rata, nakon mileritskog razočaranja.

3. Proročka poruka sastojala se od: suda, spasenja i obnove.

Proročka poruka u Starom zavetu često se vrtela oko tri centralne teme: suda, spasenja i obnove. Ove teme su bile međusobno povezane i činile su srž proročke službe, baveći se zavetnim odnosom između Boga i Njegovog naroda. Proroci su dosledno pozivali Izrael i Judu da se vrate svojim zavetnim obavezama prema Bogu, upozoravajući ih na posledice njihove pobune, idolopoklonstva i društvene nepravde. Sud je prikazivan kao božanski odgovor na kršenje zaveta (5. Mojsijeva 28). Uprkos upozorenjima, proroci su nudili nadu, ukazujući na Božju spremnost da spase ostatak Svog

naroda koji bi se pokajao. Spasenje je često uključivalo Božju intervenciju kako bi izbavio Svoj narod od neprijatelja ili iz nekih drugih teških okolnosti. Obnova je podrazumevala povratak izgnanika u njihovu zemlju, ponovnu izgradnju Jerusalema i hrama, kao i duhovnu obnovu u odnosu naroda sa Bogom, što je konačno kulminiralo dolaskom Mesije.

4. Prva vizija Elen G. Vajt bila je početak njenog proročkog poziva i donela je nadu i ohrabrenje zbunjenim vernicima nakon razočaranja.

U decembru 1844. godine, Elen G. Vajt je primila svoju prvu viziju u istorijskom kontekstu mileritskog razočaranja. Bilo je to prelazno vreme u kojem su sledbenici Vilijama Milera bili u razočaranju i rasulu. Elen se pojavila na sceni sa porukom nade i ohrabrenja. Dok se molila sa grupom obeshrabrenih mileritskih žena, osetila je da je okružena svetlošću. Pred njenim umom otvorila se scena u kojoj je videla „adventni narod“ kako putuje uskom stazom ka Nebu, sa velikom svetlošću iza sebe i Isusom ispred sebe. Dok bi svoj pogled držali čvrsto uprtim u Isusa, ostajali bi na toj stazi, napredujući ka Nebu. Kada bi neki skrenuli pogled sa Isusa, padali bi sa te uske staze u mračni svet ispod njih – vidi: Elen G. Vajt, „Rani spisi“, str. 13–15. originala (Ellen G. White, *Early Writings*, pp. 13–15). Ta vizija ju je iznenadila i predstavljala je silu koju nije mogla da kontroliše. Kao i biblijski proroci pre nje, bila je „zgrabljena trenutkom“.

Nekoliko tema proizlazi iz ove prve vizije, koja je temeljna za buduću proročku službu Elen G. Vajt. Prvo, ona ukazuje na njenu doživotnu strast prema drugom Isusovom dolasku. Drugo, adventisti sedmog dana nikada ne bi trebalo da zaborave svoje mesto u proročkoj istoriji. Treće, svi hrišćani, a naročito adventisti, moraju da očuvaju usredsređenost svog života na Isusa Hrista kao Gospoda i Spasitelja – vidi: Džordž Najt, „Kratka istorija Adventista sedmog dana“, 2. izdanje, str. 35, 36. originala (George Knight, *A Brief History of Seventh-day Adventists*, 2nd ed. [Hagerstown, MD: Review and Herald, 2004], pp. 35, 36).

Elen Vajt je ovo nazvala svojim „prvim viđenjem“, jer su joj njeni nebeski doživljaji postali iskustvo koje se ponavljalo. Tako se njen proročki identitet formirao oko često korišćenih iskaza: „Bog mi je pokazao“; „Videla sam“ ili „Bila sam prenetu u viziji“, što je pokazivalo da je bila svesna svoje proročke uloge i da je imala autoritet. Ova otkrivenja su donela utehu i ohrabrenje rasejanom, potištenom jatu vernih koji su prošli kroz mileritsko iskustvo. Bila je pozvana da putuje i deli svoje vizije sa različitim grupama milerita širom Mejna, a kasnije i u drugim delovima Nove Engleske. Na kraju je ova otkrivenja, i mnoga koja će tek doći, stavila na papir radi širenja među vernicima koji će s vremenom postati adventisti sedmog dana.

Za dalje proučavanje: vidi: Zoltan Saloš-Farkas, „Uspon i razvoj adventističke duhovnosti: Uticaj harizmatičnog vođstva Elen G. Vajt“, Serija doktorskih disertacija, tom 1, str. 56–61. originala (Zoltán Szalos-Farkas, *The Rise and Development of Seventh-day Adventist Spirituality: The Impact of the Charismatic Guidance of Ellen G. White*. Doctoral Dissertation Series [Cernica, Romania: Editura Institutului Teologic Adventist, 2005], vol. 1, pp. 56–61).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Proroci nisu sami birali da budu pozvani, već ih je poziv zatekao i obuzeo. Kako zamišljate da su se proroci osećali tokom tog iskustva? Kako to dovodi u pitanje našu perspektivu o Božjem pozivu u našem sopstvenom životu?
2. Poruka svakog proroka bila je oblikovana istorijskim izazovima njegovog ili njenog vremena. Kako nam razumevanje istorijskog konteksta biblijskog proroštva pomaže da primenimo njegove lekcije danas?
3. Proroci su upozoravali da će kršenje zaveta dovesti do suda (5. Mojsijeva 28). Kako se ovaj princip primenjuje na ličnu i zajedničku vernost danas?
4. Uprkos porukama suda, proroci su uvek ukazivali na nadu i spasenje. Kako možemo da očuvamo nadu tokom iskušenja i lične krivice?
5. Kako možemo da budemo vesnici Božje pravde i milosti u svetu koji se bori sa ekstremima i jednog i drugog?
6. Prva vizija Elen G. Vajt naglasila je da naš pogled treba da bude stalno uprt u Isusa. Kako možemo da ostanemo duhovno usredsređeni na Isua Hrista usred životnih ometanja?
7. Jedna od ključnih tema njenog viđenja bila je važnost podsećanja na naše mesto u proročkoj istoriji. Na koji način razumevanje naše pozicije u Božjem planu utiče na to kako živimo danas?
8. Proročka služba Elen G. Vajt nastavila se tokom celog njenog života. Kako možemo da razaznamo i odgovorimo na Božje stalno vođstvo na našem ličnom duhovnom putovanju?
9. Kako saznanje da Bog koristi obične ljude u neobične svrhe ohrabruje vašu veru?
10. Kako možemo da uravnotežimo teme suda, spasenja i obnove prilikom deljenja jevanđelja sa drugima?

POUKA 3

Starozavetni proroci

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Dnevnika 20,20

Središte proučavanja: Jakov 5,17.18; 1. Carevima 19,1–16; 1. Carevima 22,1–13; 2. Mojsijeva 15,20; 2. Carevima 22,11–14; Jeremija 14,1–15

Uvod

Prošle sedmice bavili smo se samim pozivanjem proroka; pouka za ovu sedmicu opisuje odlike proročkog dara u Starom zavetu kao kontekst za razumevanje proročke službe Elen G. Vajt. Proročke knjige Starog zaveta zauzimaju deo Biblije koji je približno jednak celokupnom Novom zavetu. Njihove poruke su bile blagovremene i značajne za njihove različite slušaoce. Mnogo toga možemo lično da naučimo iz iskustva starozavetnih proroka u njihovim službama, kao i o tome kako ta iskustva mogu da nam pomognu da razumemo proročku službu Elen G. Vajt.

Drugi deo: Komentar

1. Iako su proroci iskusili izvanredan dar, oni su i dalje bili samo ljudi.

Proročka tradicija u Starom zavetu počinje sa Mojsijem, temeljem biblijskog proroštva. Mojsije je delovao kao direktni Božji glasnogovornik, posredujući u zavetu između Jahvea i Izraela i zastupajući narod (2. Mojsijeva 33,11; 5. Mojsijeva 34,10). Njegovim jedinstvenim odnosom sa Bogom, njihovim razgovaranjem „licem k licu“, postavljen je standard za proročki autoritet. Posle Mojsija, Samuilo je formalizovao proročku službu, premostivši eru sudija i carevine. Kao sudija i prorok, Samuilo je služio kao Božji glasnogovornik carevima, naročito pomazavši careve Saula i Davida (1. Samuilova 9,15–17; 1. Samuilova 16,1–13), uspostavljajući ulogu proroka kao vodećeg i korektivnog glasa izraelskim vladarima.

Ilija je uveo ulogu „tužioca zaveta“. Za razliku od Mojsija, koji je često posredovao za Izrael, Ilija se direktno suočavao sa nacijom i njenim vođama, optužujući ih za nevernost zavetu. Njegov izazov na gori Karmil: „Dokle ćete hramati na obe strane? Ako je Gospod Bog, idite za Njim; ako li je Val, idite za njim“ (1. Carevima 18,21), ilustruje njegovu istražnu ulogu. Ilija je kombinovao poruke suda sa nadom, pozivajući Izrael na pokajanje i povratak Jahveu. Time je uveo novu eru koja je pripremila put svim prorocima posle njega koji su prenosili proročku poruku carevima i

narodu – vidi: Vilem A. VanGemeren, „Tumačenje proročke reči“, str. 28–38. originala (Willem A. VanGemeren, *Interpreting the Prophetic Word* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990], pp. 28–38).

Uprkos njihovom božanskom autoritetu, ljudska priroda proroka bila je očigledna. Mojsije je sumnjao u svoje govorničke sposobnosti (2. Mojsijeva 4,10), Samuilo je tugovao zbog Saulovog neuspeha (1. Samuilova 15,35), a Ilija je padao u očaj, čak želeći sebi smrt nakon Jezaveljinih pretnji (1. Carevima 19,4). Ove borbe pokazuju da su proroci, uprkos svom pozivu, i dalje bili ljudi podložni strahu, sumnji i emocionalnim previranjima. Ova misao nas podseća na Božju blagodat u korišćenju običnih ljudi za prenošenje neobičnih poruka.

2. Starozavetni proroci su delovali prema specifičnom obrascu.

Tekst 5. Mojsijeva 18,15–19 ocrtava ulogu proroka, naglašavajući njegovu ili njenu funkciju kao Božjeg izabranog vesnika. Pravi prorok je pozvan direktno od Jahvea, a ne kroz ličnu ambiciju. Ovaj božanski poziv je presudan, jer je uloga proroka da govori Božje reči, a ne svoje. Mnogi proroci, kao što su Mojsije, Isaija, Jeremija i Amos, prvobitno su se opirali ovom pozivu, osećajući se neadekvatnim ili plašeći se odbacivanja. Pa ipak, osećali su obavezu da govore, često opisujući Božju reč kao nezaustavljivu silu (Jeremija 20,9).

Pravi prorok dolazi iznutra – iz zavetne zajednice, „između braće tvoje“ (5. Mojsijeva 18,15), što osigurava povezanost sa Božjim narodom. Iako Bog može da govori kroz bilo koga, kao u slučaju Valamove magarice (4. Mojsijeva 22,28–30), On tipično podiže proroke iz Svoje verne zajednice. Proroci su delovali kao vesnici, prenoseći Božje zapovesti bez dodavanja ličnih mišljenja. Termin *vesnik* (glasnik) najbolje opisuje ovu ulogu, jer su proroci prenosili Božju autoritativnu reč, očekujući da ona bude poslušana – vidi: Erik Dž. Tali, „Čitanje Proroka kao hrišćanskog Svetog Pisma: Književni, kanonski i teološki uvod“, str. 58–62. originala. (Eric J. Tully, *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction* [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2022], pp. 58–62).

Za dalje proučavanje: Pročitajte: Edvard Dž. Jang, „Moje sluge proroci“, str. 20–37. originala (Edward J. Young, *My Servants the Prophets* [Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1952], pp. 20–37).

3. Verujte pravim prorocima i razlikujte ih od lažnih proroka.

Stari zavet pruža jasne kriterijume za razlikovanje pravih proroka od lažnih. Poruka pravog proroka mora da se ispuni (5. Mojsijeva 18,21.22) i mora da bude u skladu sa Božjim zapovestima, promovišući isključivo obožavanje Jahvea (5. Mojsijeva 13,1–5). Čak i ako se znak ili čudo ispuni, prorok je lažan ako vodi narod ka idolopoklonstvu ili ga udaljava od Božjeg zaveta. Pravi prorok nikada ne protivreći Božjoj uspostavljenoj Reči; njegov lični život odražava svetost i integritet. Lažni proroci su, nasuprot tome, bili osuđivani zbog nemoralnog ponašanja (Jeremija 23,14).

Pravi proroci su se često suočavali sa protivljenjem i odbacivanjem, jer su njihove poruke razobličavale greh i upozoravale na sud, za razliku od lažnih proroka koji su nudili utešne, ali obmanjujuće reči (Jeremija 6,14). Autoritet pravog proroka potvrđuje se kroz ispunjena proročanstva, vernost Božjem zakonu, moralni integritet, doslednost sa prethodnim otkrivenjima i spremnost da se govore teške istine, čak i kada su nepopularne.

4. Žene su igrale značajnu ulogu u starozavetnom ispoljavanju proročkog dara.

Olda (Hulda) je primer značajne uloge koju su žene imale u starozavetnom proroštvu. Tokom vladavine cara Josije, kada je u hramu pronađena „knjiga zakona“, Josija je potražio božansko vođstvo. Konsultovao je Oldu, iako je Jeremija u to vreme bio aktivan (2. Dnevnika 34,22). Ovaj izbor naglašava autoritet i poštovanje koje je Olda uživala kao pravi Jahveov prorok. Njena poruka, preneti u dva proročanstva, nosila je sud i nadu. Potvrdila je da će prokletstva iz dvadeset osmog poglavlja Pete Knjige Mojsijeve pasti na Južno carstvo (Judu) zbog upornog idolopoklonstva (2. Dnevnika 34,24.25). Ipak, Olda je uverila Josiju da će ga njegova poniznost i pokajanje poštediti od gledanja nadolazeće katastrofe (2. Dnevnika 34,26–28).

Oldina uloga pokazuje kako su ženskim prorocima poveravane autoritativne, božanske poruke koje su davale uputstva vođama naroda. Iako njeno proroštvo nije uvelo nove doktrinarne istine, ono je primenilo postojeće Sveto pismo na trenutnu situaciju, pojačavajući Božje zavetne principe suda i milosti. Oldin primer odražava poštovanu ulogu koju su žene mogle da imaju u prenošenju starozavetnog proroštva, služeći kao ključni glasnici Božje istine.

5. Iskustvo proročkog dara Elen G. Vajt imalo je mnoge sličnosti sa starozavetnim prorocima.

Iskustvo Elen G. Vajt sa proročkim darom deli sličnosti sa starozavetnim prorocima. U svojoj drugoj viziji u decembru 1844. godine, predvidela je iskušenja i protivljenja sa kojima će se suočiti i prvobitno se opirala pozivu. Pa ipak, reči: „Objavi drugima ono što sam ti otkrio“, odjekivale su u njenom umu – Elen G. Vajt, „Duhovni darovi“, tom 2, str. 36. originala (Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, vol. 2, p. 36). Prirodno bojažljiva i stidljiva, Elen je bila užasnuta mogućnošću da javno podeli svoje vizije. Tražila je molitvu i ohrabrenje od prijatelja, osećajući se preopterećenom odgovornošću.

Tokom jednog molitvenog sastanka, ispričala je jedno preobražavajuće iskustvo: „Dok sam se molila, gusta tama koja me je obavila se raspršila, a sjajna svetlost, poput vatrene kugle, krenula je ka meni, i kako je pala na mene, snaga mi je bila oduzeta. Činilo se da sam u prisustvu Isusa i anđela. Ponovo se ponovilo: 'Objavi drugima ono što sam ti otkrio'“ – Elen G. Vajt, „Duhovni darovi“, tom 2, str. 37. originala (Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, vol. 2, p. 37). Iako ju je ovo iskustvo uveliko ohrabrilu, molila je za poniznost, plašeći se samouzvišenja, i dobila je uverenje da će biti pogođena bolešću ako se kod nje pojavi ponos. Ovaj trenutak je učvrstio njenu posvećenost Božjem pozivu.

Tokom svoje duge službe, Elen G. Vajt je sebe opisivala kao „vesnika“ (glasnika), naglašavajući svoju ulogu u prenošenju Božjih poruka, a ne u obavljanju određene službene funkcije. Godine 1903. napisala je: „Od 1844. godine do danas primala sam poruke od Gospoda i davala ih Njegovom narodu. To je moj posao – da dajem narodu svetlost koju mi Gospod daje. Naloženo mi je da primam i saopštavam Njegove poruke. Ne treba da se pojavljujem pred narodom držeći bilo koju drugu poziciju osim pozicije vesnika sa porukom“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 8, str. 237. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 8, p. 237).

Uprkos svom izvanrednom daru, Elen G. Vajt je ostala duboko svesna svoje ljudske prirode. Njene borbe su bile odraz borbi koje su imali i biblijski proroci koji su se suočavali sa strahom, sumnjom

i patnjom u svojim službama. Dosledno je izbegavala samouzvišenje, usredsređujući svu svoju pažnju na verno prenošenje Božjih poruka, čak i kada su one donosile kritike ili teškoće.

Kako u Starom zavetu, tako i u iskustvu Elen G. Vajt, proročki dar je bio uzvišen poziv, često praćen ličnim iskušenjima i dubokom poniznošću. Iako izabrani za izvanredan zadatak, ovi vesnici su ostali ljudi, oslanjajući se na Božju snagu da ispune svoju božansku misiju.

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Proroci su pozivali narod da se ponovo okrenu vernosti tokom perioda duhovnog nazadovanja. Koje su to oblasti danas u kojima su potrebni proročki glasovi?
2. Kako možemo da negujemo srce koje sluša i odgovara na Božju poruku, umesto da joj se odupire kao što su to činili mnogi u Izraelu?
3. Koje lične pouke možemo da izvučemo iz života proroka u pogledu istrajnosti, vere i poslušnosti Božjem pozivu?
4. Bog je koristio nesavršene ljude da izvrši Svoju božansku misiju. Kako ova istina utiče na to kako mi posmatramo sopstvene slabosti i ograničenja u služenju Bogu?
5. Mnogi proroci su se prvobitno opirali svom pozivu, pa ipak ih je Bog pokrenuo da govore. Da li ste ikada osetili poziv da nešto uradite, ali ste oklevali? Šta vam je pomoglo da krenete napred?
6. Lažni proroci u Starom zavetu često su govorili ljudima ono što su želeli da čuju, umesto onoga što im je bilo potrebno da čuju (Jeremija 6,14). Kako možemo da budemo sigurni da zaista tražimo istinu, a ne samo utešne poruke?
7. Kako možemo, poput proročice Olde, da primenimo Božju reč na našu trenutnu situaciju i da vodimo druge ka istini?
8. Elen G. Vajt se u početku opirala svom pozivu, baš kao što su to činili Mojsije i Jeremija. Da li ste ikada osetili da vas Bog vodi ka nečemu što je izvan vaše zone komfora? Kako ste odgovorili?
9. Elen G. Vajt je sebe radije nazivala vesnikom nego prorokom, usredsređujući se na prenošenje Božjih poruka umesto na isticanje titule. Na koje načine je ona bila vesnik? Šta možemo da naučimo iz njenog stava poniznosti u službi?

POUKA 4

Novozavetni proroci

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 12,4–6

Središte proučavanja: Matej 16,13–16; Efescima 2,20; Otkrivenje 22,6; Luka 2,36–39; Dela apostolska 21,9; Efescima 6,10–18

Uvod

Tema pouke za ovu sedmicu prirodno se nadovezuje na temu pouke od prošle sedmice, ali se bavi prirodom novozavetnih proroka, koji su delovali kao Duhom osnaženi vesnici i koji su ranoj crkvi pružali vođstvo, ohrabrenje i opomene. Uloga ovih proroka bila je da objavljuju Božju poruku, ponekad otkrivajući buduće događaje, ali prvenstveno jačajući vernike i pozivajući ih na vernost. Za razliku od starozavetnih proroka, čiji je autoritet bio temelj zavetnog odnosa Izraela sa Bogom, novozavetni proroci su delovali unutar crkvene zajednice, dopunjujući apostolsko učenje i ukazujući na Isusa Hrista kao na vrhunsko otkrivenje Božje volje. Baš kao što su novozavetni proroci uzdizali Hrista kao Mesiju, tako je činila i Elen G. Vajt.

Drugi deo: Komentar

1. Isus je bio najveći prorok.

Isus Hristos je vrhovni prorok, koji prevazilazi sve koji su došli pre Njega. Za razliku od starozavetnih proroka koji su prenosili Božju reč, Isus je bio Reč koja je postala telo (Jovan 1,14). On nije samo objavljiavao božansku istinu; On ju je ovaplotio. Isus je priznao Svoju proročku ulogu, izjavivši: „Nema proroka bez časti osim na postojbini svojoj i u domu svojem“ (Matej 13,57), naglašavajući time činjenicu da je bio odbačen uprkos Svom autoritetu.

Jovan Krstitelj je takođe imao jedinstvenu proročku ulogu. Priznat kao prorok (Matej 11,9), delovao je i govorio kao starozavetni proroci, pozivajući ljude na pokajanje i pripremajući put Mesiji (Isaija 40,3; Matej 3,3). Međutim, Jovan je bio poseban. On je bio most između starog i novog zaveta, poslednji prorok stare ere i preteča nove. Stajao je „na samoj prekretnici epoha“ i „na pragu doba ispunjenja“ – Kristofer Rouland, „Proroci, proroštvo“, u: „Rečnik Isusa i jevanđelja“, 2. izdanje, urednik Džozel B. Grin sa saradnicima, str. 707. originala (Christopher

Rowland, *Prophets, Prophecy*, in *Dictionary of Jesus and the Gospels*, 2nd ed., Joel B. Green et al. [Downers Grove, IL; Nottingham, England: IVP Academic; IVP, 2013], p. 707).

Jedino je Jovan prepoznao Isusa Hrista kao „Jagnje Božje“ (Jovan 1,29). Isus je pohvalio Jovana kao najvećeg među rođenima od žena (Matej 11,11), ali je napomenuo da će najmanji u carstvu nebeskom biti veći od njega, nagoveštavajući preobražavajuću silu novoga zaveta (Jovan 3,30).

2. I novozavetni apostoli i proroci imali su isti autoritet kao i starozavetni proroci.

Novi zavet potvrđuje nastavak proročkog dara, izjednačavajući autoritet novozavetnih apostola i proroka sa autoritetom njihovih starozavetnih prethodnika. U Efescima 3,5, Pavle piše da je tajna Hristova sada otkrivena „svetijem njegovijem apostolima i prorocima Duhom svetijem“. Slično tome, Efescima 2,20 opisuje crkvu kao sazdanu „na temelju apostola i proroka, gdje je kamen od ugla sam Isus Hristos“. Kako objašnjava Daniel B. Volas, ove reference ukazuju na istu grupu proroka koji su, zajedno sa apostolima, činili temelj crkve – Daniel B. Volas, „Napredna grčka gramatika: Egzegetska sintaksa Novoga zaveta“, str. 286. originala (Daniel B. Wallace, *Greek Grammar Beyond the Basics: An Exegetical Syntax of the New Testament* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1996], p. 286).

Teolozi raspravljaju o tome da li se proročki dar nastavio i nakon apostolske ere. Cesacionisti veruju da je on prestao sa kompletiranjem biblijskog kanona, dok kontinuacionisti – uključujući mnoge harizmatike i pentekostalce – tvrde da se proročki darovi nastavljaju i danas. Adventisti sedmog dana zastupaju uravnoteženo gledište, potvrđujući da proročki dar i dalje postoji, ali je podređen Svetom pismu, koje predstavlja vrhovni autoritet. Zbog toga su oprezni u pogledu nastavka svih darova na način na koji ih definišu harizmatске grupe.

3. U Novom zavetu, dar proroštva je funkcionisao kao opominjanje i ohrabrivanje, ukazujući na Hrista.

Hristov dolazak preobrazio je prirodu proroštva. Dok su starozavetni proroci gledali unapred ka Mesiji, novozavetni proroci su svoju poruku usredsredili na Isusov život, smrt, vaskrsenje i povratak. Otkrivenje 19,10 objavljuje da je „svedočanstvo Isusovo duh proroštva“, stavljajući Isusa Hrista u središte svake proročke aktivnosti.

Kao što primećuje Rino Fizikela, novozavetni proroci su govorili u Isusovo ime, čineći Njegove reči živim i neposrednim za crkvu – Rino Fizikela, „Proroštvo“, u: „Rečnik fundamentalne teologije“, Rene Latorel i Rino Fizikela, urednici, str. 794. originala (Rino Fisichella, *Prophecy*, in *Dictionary of Fundamental Theology*, René Latourelle and Rino Fisichella, eds., [New York: Crossroad Publishing Company, 1994], p. 794). Njihova uloga bila je da opominju, ohrabruju i izgrađuju zajednicu, kao što Pavle navodi u 1. Korinćanima 14,3: „A koji prorokuje govori ljudima za popravljjanje i utjehu i utvrđenje“.

Ekehart Miler naglašava da su se novozavetni proroci usredsređivali „još više na Isusa, na Njegov život, Njegove reči i Njegova dela nego što su se starozavetni proroci usredsređivali na Mesiju“ – Ekehart Miler, „Proročki glas u Novom zavetu: Pregled“, u: Alberto R. Tim i Dwejn Ezmond, urednici, „Dar proroštva u Svetom pismu i istoriji“, str. 55, 56. originala (Ekkehardt Mueller, *The Prophetic Voice in the New Testament: An Overview*, in Alberto R. Timm and Dwain Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History* [Silver Spring, MD: Review and Herald

Publishing Association, 2015], pp. 55, 56). Njihov zadatak bio je da Hristovu poruku učine relevantnom, podstičući crkvu da ostane verna i puna nade u iščekivanju Njegovog povratka.

4. Proročki dar se ispoljavao i kod žena, kao i kod muškaraca.

Novi zavet naglašava da je proročki dar bio dat i muškarcima i ženama. U tekstu Dela apostolska 2,17.18, apostol Petar, citirajući tekst Joila 2,28.29, izjavljuje: „I prorokovaće sinovi vaši i kćeri vaše... i na slugе svoje i na sluškinje svoje u te dane ću izliti od Duha svojega“. Ovo rodno inkluzivno izlivanje vidljivo je ispunjeno u ranoj crkvi.

Žene, kao što su Ana (Luka 2,36–38) i četiri Filipove kćeri (Dela 21,9), bile su priznate proročice, igrajući ključnu ulogu u objavljivanju Božje poruke. Njihovo uključivanje naglašava nepristrasnu raspodelu darova Svetoga Duha, osnažujući oba pola da služe kao vesnici Božje istine.

5. Novi zavet upozorava na lažne proroke.

Uporedo sa potvrđivanjem istinskog proroštva, Novi zavet nudi snažna upozorenja protiv lažnih proroka. U tekstu Matej 7,15, Isus upozorava: „Čuvajte se od lažnijeh proroka, koji dolaze k vama u odijelu ovčijemu, a unutra su vuci grabljivi“. Lažni proroci predstavljali su stvarnu pretnju ranoj crkvi, zavodeći vernike na stranputicu varljivim učenjima.

Apostol Jovan u 1. Jovanova 4,1 poziva hrišćane: „Ne vjerujte svakome duhu, nego kušajte duhove jesu li od Boga; jer mnogi lažni proroci iziđoše na svijet“. Pravo proroštvo se slaže sa Božjom Rečju, ukazuje na Isusa Hrista i izgrađuje crkvu, dok lažni proroci zagovaraju ona učenja koja unose razdor i služe ličnim interesima. Vernici su pozvani na razlučivanje, kako bi se uverili da li su proročke poruke dosledne Svetom pismu i usredsređene na Isusa Hrista.

6. Proročki dar Elen G. Vajt funkcionisao je slično novozavetnim prorocima u smislu da je ona bila usredsređena na Isusa Hrista.

U okviru ove teme, bilo bi korisno da u razredu ukratko rezimiramo hristocentričnu, na krst usredsređenu putanju u spisima Elen G. Vajt, od početnih pa sve do poznih godina. Ovaj sažetak će pomoći da se potvrdi kako je ona delovala kao postbiblijski prorok u novozavetnom smislu i kako je uzdizala Isusa Hrista. Već 1851. godine, ona je isticala važnost „zadržavanja na Isusovoj dostojnosti, Njegovoj ljubavi, Njegovim zaslugama i Njegovoj velikoj milosti“ – Elen G. Vajt, „Rani spisi“, str. 73. originala (Ellen G. White, *Early Writings*, p. 73). Nekoliko godina kasnije, 1857. godine, apelovala je na mlade: „Ako Hristos bude prebivao u nama kao nada slave, otkrićemo u Njemu takve nenadmašne čari koje će u potpunosti osvojiti naše srce“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 1, str. 162. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 1, p. 162).

Godine 1869. njeno rano usredsređivanje na Isusa Hrista kulminiralo je u delu „Hristova stradanja“, maloj brošuri objavljenoj zasebno, a zatim u „Svedočanstvima za crkvu“, tom 2, str. 200–215. originala. Najdirljivijim i najsnažnijim jezikom kojim je mogla da se izrazi, Elen G. Vajt je izložila Hristov život, stradanja i smrt kao pomirenje za naše grehe. Njena težnja bila je da „treba da imamo šire i dublje poglede“ na ono što je Isus Hristos učinio za nas i da budemo „oživljeni,

uzdignuti i ushićeni temom ljubavi Oca i Sina prema čoveku“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 2, str. 215. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 2, p. 215).

Posle zasedanja Generalne konferencije u Mineapolisu 1888. godine, Elen G. Vajt su pitali šta misli o iznetim porukama o spasenju. Odgovorila je: „Pa, ja vam to iznosim poslednjih četrdeset pet godina – nenadmašne Hristove čari“ – „Propovedi i razgovori“, tom 1, str. 116. originala (*Sermons and Talks*, vol. 1, p. 116). Ove „nenadmašne čari“ nalazile su se u Hristovim otkupiteljskim delima, božanskoj prirodi i ličnosti. Brojne izjave o Hristovim zaslugama i spasenju u Njemu mogu da se pronađu širom spisa Elen G. Vajt tokom tih četrdeset godina i posle toga, sve do kraja njenog života – vidi, na primer: Elen G. Vajt, „Radnici evanđelja“, str. 156–162. originala (Ellen G. White, *Gospel Workers*, pp. 156–162).

Za dalje proučavanje: vidi: Piter M. van Bemelen, „Nenadmašne Hristove čari’: Teološki značaj ove fraze u spisima Elen Vajt“, u: Daniel Hajnc sa saradnicima, „Hristos, spasenje i eshaton: Eseji u čast Hansa K. LaRondela“ (Peter M. van Bemmelen, *‘The Matchless Charms of Christ’: Theological Significance of This Phrase in Ellen White’s Writings*, in Daniel Heinz et al., *Christ, Salvation, and the Eschaton: Essays in Honor of Hans K. LaRondelle* [Berrien Springs, MI: Old Testament Department]).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Isus je bio više od proroka. On je bio Reč koja je postala telo (Jovan 1,14). Kako ova biblijska istina oblikuje naše razumevanje Njegovog autoriteta danas?
2. Jovan Krstitelj je prepoznao Isusa kao „Jagnje Božje“ (Jovan 1,29). Kako prepoznavanje Isusa Hrista onakvog kakav On zaista jeste utiče na način na koji mi živimo i delimo svoju veru?
3. Efescima 2,20 opisuje crkvu kao izgrađenu na temelju apostola i proroka, gde je Isus Hristos ugaoni kamen. Kako bi ovo shvatanje trebalo da utiče na naš pogled na Novi zavet i njegov autoritet?
4. Različite hrišćanske grupe raspravljaju o tome da li se proročki dar nastavlja i danas. Kako biste opisali adventistički stav?
5. Pavle navodi da je proroštvo namenjeno „za popravljjanje, utehu i utvrđenje“ (1. Korinćanima 14,3). Kako možemo da primenimo ovaj princip u našim crkvenim zajednicama i svakodnevnim interakcijama?
6. Žene, kao što su Ana (Luka 2,36–38) i Filipove kćeri (Dela 21,9), bile su priznate proročice. Kako možemo da podržimo i ohrabrimo i muškarce i žene da danas koriste svoje duhovne darove?

7. Isus je upozorio da će lažni proroci doći u ovčijem ruhu (Matej 7,15). Koji su savremeni primeri učenja koja izgledaju biblijski, ali odvođe ljude na stranputicu?
8. Elen G. Vajt je naglašavala „nenadmašne Hristove čari“. Šta ona misli pod ovom frazom? To jest, šta su te „nenadmašne Hristove čari“? Kako je usredsređivanje na njih produbilo vašu veru?
9. Elen G. Vajt je ohrabrivala šire i dublje poglede na Hristovo pomirenje. Kako možemo da rastemo u razumevanju i cenjenju onoga što je Hristos učinio za nas?
10. Proročka uloga Elen G. Vajt uvek je bila usredsređena na uzdizanje Isusa Hrista. Kako bi njen naglasak na Hristu mogao da se uporedi sa načinom na koji mi danas posmatramo i koristimo njene spise?

POUKA 5

Otkrivenje i nadahnuće

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Otkrivenje 1,1.2

Središte proučavanja: Jevrejima 1,1.2; 2. Timotiju 3,15–17; 2. Petrova 1,19–21; 2. Mojsijeva 17,14; Otkrivenje 1,19; Jezekilj 4,1–8

Uvod

Pouka za ovu sedmicu usredsređena je na to kako je Bog komunicirao sa prorocima i kako je ta komunikacija rezultirala raznolikošću spisa koje nalazimo u Bibliji. Od pada u greh, kao što je istaknuto u prvoj pouci, ljudi su izgubili direktan pristup Bogu. Međutim, putem otkrivenja i nadahnuća, Bog se povezao sa palim ljudskim rodом i objavljivao mu Svoju volju preko proroka i drugih pisaca Biblije. Sveto pismo svedoči i o otkrivenju i o nadahnuću kod biblijskih pisaca, i ono treba da bude polazište za razumevanje ovog božansko-ljudskog procesa. Elen G. Vajt je razumela ovaj proces na osnovu iskustva i sopstvenog proučavanja Svetog pisma. Zato će se ova pouka kretati od Svetog pisma ka njenom ličnom iskustvu otkrivenja i nadahnuća.

Drugi deo: Komentar

1. Opšte otkrivenje nasuprot posebnom otkrivenju

Teolozi razlikuju dve vrste otkrivenja: opšte i posebno. Opšte otkrivenje se odnosi na Božje samootkrivanje kroz prirodu, istoriju i ljudsko iskustvo, čime On postaje poznat svim ljudima svuda (Danilo 2,21; Rimljanima 2,11–16; Dela apostolska 4,16.17). Tekst Psalmi 19,1.2 potvrđuje da dela Božjeg stvaranja objavljuju Božju slavu; ipak, ovo otkrivenje ostaje široko i neprecizno. Nasuprot tome, posebno otkrivenje je Božja direktna komunikacija sa određenim pojedincima u specifičnim vremenima i na određenim mestima, kojom se otkrivaju istine neophodne za otkupiteljski odnos sa Njim (5. Mojsijeva 29,29; Jevrejima 1,1.2). Zbog pada ljudi u greh, samo opšte otkrivenje nije bilo dovoljno, jer je ljudima bilo potrebno jasnije božansko vođstvo da bi prevazišli svoja duhovna ograničenja (1. Korinćanima 2,14).

Posebno otkrivenje razotkriva istine o Bogu koje ljudi ne mogu samostalno da otkriju. Biblijski termini za „otkriti“ (hebrejski *galah*, Amos 3,7; grčki *apokalyptō*, Rimljanima 1,17) prenose ideju o skidanju vela sa skrivenog znanja. Otkrivenje se može opisati kao Božje otkrivanje Sebe i Svoje

volje izabranom oruđu, čime se predaje znanje nedostižno ljudskim naporom. Sama Biblija je zapis tog posebnog otkrivenja, koje svoj vrhunac dostiže u Isusu Hristu, koji, od izveštaja 1. Mojsijeva 3,15 pa nadalje, stoji kao krajnje središte Božje božanske komunikacije.

2. Nadahnuće (Inspiracija)

Otkrivenje je bilo vertikalni događaj kojim je Bog saopštavao istinu ljudskim primaocima, dok je nadahnuće bilo horizontalni proces očuvanja i prenošenja te istine drugima. Ovaj proces se odvijao i putem usmenih objava i putem pisanja Svetog pisma. Mnoge proročke poruke su prvo bile izgovorene pre nego što su zapisane (Isaija 7,3.4; Jeremija 7,2), kao što je bilo i sa Isusovim učenjem (Matej 5–7). Sveto pismo je vrhunac Božje objave, koje služi kao autoritativni zalag božanske istine za doktrinarno i duhovno vođstvo. Kao konačni oblik posebnog otkrivenja, Biblija svedoči o sopstvenom nadahnuću. Pavle je izjavio da je „sve Pismo od Boga dano“ (2. Timotiju 3,16), koristeći termin *theopneustos*, što znači „od Boga udahnuto“. Ovo značenje potvrđuje da je čitava Biblija, a ne samo neki njeni delovi, bila božanski nadahnuta, što je čini potpuno dostojnom poverenja za učenje i poučavanje.

Proces nadahnuća uključivao je ljudske pisce koje je Sveti Duh vodio. Petar je naglasio ovo shvatanje kada je napisao: „Naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božji ljudi“ (2. Petrova 1,21). Grčka reč *pheromenoi* („pokrenuti“, „nošeni“) sugerise da ih je Duh nosio, obezbeđujući da Sveto pismo nije puka ljudska izmišljotina. Nadahnuće se može opisati kao božanski čin koji omogućava prorocima da prime i prenesu otkrivenje autoritativno i pouzdano. Ova božanska inicijativa obezbedila je precizno očuvanje Božje istine kroz pisano Sveto pismo, kao što se vidi kada je Mojsiju naređeno da zapiše Božje reči (2. Mojsijeva 17,14; 5. Mojsijeva 31,9). Kasnije je Isus Navin naglasio važnost poslušnosti onome što je napisano u Knjizi zakona (Isus Navin 23,6), čime je istaknuta trajna uloga nadahnutog Svetog pisma u vođenju Božjeg naroda.

3. Božje posebno otkrivenje u Svetom pismu

Otkrivenje i nadahnuće funkcionisali su zajedno u Božjem saopštavanju Svoje volje čovečanstvu. Otkrivenje je bilo vertikalni čin Božjeg otkrivanja božanske istine kroz snove, vizije ili direktna uputstva proroku. Otkrivenje je išlo putanjom od Boga ka ljudima. Nadahnuće je bilo horizontalni proces u kojem su proroci, pod Božjim vođstvom, verno prenosili otkrivenu istinu drugima. To se dešavalo putem usmenog objavljivanja i pisanja (*inscripturatio*) onoga što će kasnije postati Sveto pismo.

Proroci su kroz ovaj proces bili ljudska karika između otkrivenja i nadahnuća. Putem nadahnuća, primali su božansku istinu i pouzdano je prenosili svojoj ciljnoj publici. Nadahnuće je išlo putanjom od nadahnutih ljudi ka drugim ljudima, obezbeđujući da Božja poruka ostane dostojna poverenja i autoritativna kroz sva pokolenja. Na taj način je Biblija, Božja Reč, bila prenetá ljudskom rodu.

4. Različita ispoljavanja otkrivenja–nadahnuća u Svetom pismu

Bog je otkrivao Svoju volju kroz različite modalitete, obezbeđujući i otkrivenje (Njegova istina učinjena poznatom) i nadahnuće (njeno verno prenošenje i očuvanje). Neki od tih modaliteta su sledeći:

1. **Teofanije** – Vidljiva javljanja Boga (1. Mojsijeva 17,1; 2. Mojsijeva 33,11) koja su otkrivala Njegovu prisutnost i nadahnjivala proroke.
2. **Snovi i vizije** – Božanske poruke prenete i kasnije zapisane (4. Mojsijeva 12,6; Danilo 2,19).
3. **Anđeoski vesnici** – Anđeli koji su donosili otkrivenja (Danilo 10,11; Luka 2,8–14).
4. **Bacanje žreba** – Božje vođstvo u donošenju odluka (4. Mojsijeva 26,55; Dela apostolska 1,21–26).
5. **Urim i Tumim** – Božanski sud preko prvosveštenika (2. Mojsijeva 28,30).
6. **Božanski govor** – Božje direktne reči, kasnije zapisane (2. Mojsijeva 20,3–17).
7. **Čuda i znaci** – Dela koja otkrivaju Božju silu, zapisana za buduće generacije (2. Mojsijeva 7–14).
8. **Isus Hristos** – Vrhunsko otkrivenje; Njegov život i učenja sačuvani u Svetom pismu.

Otkrivenje je učinilo Božju istinu poznatom, dok je nadahnuće osiguralo njeno verno prenošenje.

5. Elen G. Vajt je tvrdila da je iskusila otkrivenje–nadahnuće, ali je Bibliji dala jedinstven status

Pošto smo ustanovili koji su to vertikalni i horizontalni aspekti Božje komunikacije, možemo da ispitamo iskustvo otkrivenja–nadahnuća Elen G. Vajt. Da bi njen proročki dar bio autentičan, on mora da bude u skladu sa iskustvom biblijskih pisaca. Ta harmonija je upravo ono što nalazimo u njenom sopstvenom svedočanstvu. Izjavila je: „Ja sam podjednako zavisna od Duha Gospodnjeg u pripovedanju ili pisanju vizije, kao i u samom primanju vizije“ – Elen G. Vajt, „Duhovni darovi“, tom 2, str. 293. originala (Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, vol. 2, p. 293).

Proročko iskustvo Elen G. Vajt odražavalo je biblijski obrazac, gde su otkrivenje i nadahnuće funkcionisali zajedno. Vertikalni aspekt – „primanje vizije“ – bio je centralan za njenu službu. Tokom sedamdeset godina službe, ona je primila približno hiljadu snova i vizija o različitim temama, uključujući lične savete, crkvenu upravu, obrazovanje, zdravlje, teologiju i veliku borbu između Hrista i sotone. Ona je opisala ova iskustva kao prenošenje u Božju prisutnost, viđenje prošlih i budućih događaja i primanje božanskih uputstava.

Horizontalni aspekt – „pripovedanje ili pisanje vizije“ – bio je podjednako presudan. Nedugo nakon svoje prve vizije 1844. godine, dobila je uputstvo da podeli ono što je videla, čime je započela doživotni zadatak. Njene vizije, koje su mogle da traju od nekoliko minuta do nekoliko sati, često su zahtevale nedelje ili mesece da budu zapisane. Primetila je da se ona nije uvek odmah setila vizije, ali da bi joj se ona jasno vraćala prilikom pisanja ili pripovedanja u odgovarajućem okruženju.

Važno je napomenuti da svi njeni spisi nisu proizašli direktno iz vizija. Ona je koristila pamćenje, upoređivanje izvora i istorijsko istraživanje, naročito u delima kao što je „Velika borba“. Takođe je pozajmljivala i prilagođavala izraze drugih pisaca tamo gde su oni efektno prenosili njenu poruku. Poput apostola Pavla, ponekad je primenjivala božanski otkrivena načela na specifične situacije bez primanja nove vizije.

Adventisti sedmog dana veruju da je iskustvo nadahnuća Elen G. Vajt bilo identično iskustvu biblijskih pisaca. Kao što je izjavila 1876. godine: „U drevna vremena Bog je govorio ljudima na usta proroka i apostola. U ove dane On im govori putem svedočanstava Svoga Duha“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 4, str. 147, 148. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 4, pp. 147, 148).

U ovom trenutku mogu se postaviti pitanja o odnosu između spisa Elen G. Vajt i Biblije. Ako je njeno nadahnuće bilo isto kao kod biblijskih pisaca, zar onda njene vizije i spisi nisu jednaki Bibliji u svakom pogledu i, samim tim, dodatak kanonu Svetog pisma? Ovo pitanje biće razmatrano kasnije, u pouci 10, koja se bavi proročkim autoritetom. Za sada možemo da istaknemo da, iako je logično održavati jednakost iskustva otkrivenja–nadahnuća između Starog zaveta, Novog zaveta i postkanonskog dara proroštva, tema autoriteta i kanona Svetog pisma je drugačija. Iako ne postoje stepeni inspiracije, postoje stepeni autoriteta, pa postkanonski proroci (kao što je Elen G. Vajt) nemaju isti autoritet kao biblijski kanon (ovaj komentar zasnovan je na: Džad Lejk, „Elen Vajt na udaru kritike: Prepoznavanje grešaka njenih kritičara“, poglavlje 5, str. 90–102. originala [Jud Lake, *Ellen White Under Fire: Identifying the Mistakes of Her Critics* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 2010), chapter 5, pp. 90–102]).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Kako opšte otkrivenje (kroz prirodu, istoriju i ljudsko iskustvo) utiče na vašu ličnu veru i razumevanje Boga? Možete li da se setite nekih specifičnih trenutaka kada ste prepoznali Božje prisustvo u svetu prirode ili kroz životne događaje?
2. Budući da posebno otkrivenje pruža jasnije znanje o Božjem planu spasenja, kako možete da negujete dublju povezanost sa Svetim pismom kao Božjim vrhunskim posebnim otkrivenjem? Koje praktične korake biste mogli da preduzmete da proučavanje Biblije postane još više preobražavajući deo vašeg svakodnevnog života?
3. Biblija nas uči da je Sveto pismo „od Boga dano“ (vidi: 2. Timotiju 3,16); pa ipak, pisali su ga ljudski pisci pod vođstvom Svetog Duha. Kako ovaj dvostruki aspekt božanskog i ljudskog učešća u nastanku Svetog pisma jača vaše poverenje u njegovu pouzdanost i primenu u vašem životu?
4. Otkrivenje i nadahnuće su u Svetom pismu poprimali različite oblike, uključujući snove, vizije, čuda i direktan Božji govor. Da li ste ikada iskusili ili poznavali nekoga ko je imao trenutak božanskog vođstva ili uvida u svom životu? Kako razaznajete da li su takva iskustva u skladu sa biblijskom istinom?
5. Iskustvo otkrivenja i nadahnuća Elen G. Vajt bilo je paralelno iskustvu biblijskih proroka; pa ipak, njeni spisi nemaju isti autoritet kao Sveto pismo. Na koji način njeni spisi mogu da podstaknu duhovni rast, dok se Biblija istovremeno zadržava kao vrhovni autoritet?
6. Prosvetljenje (iluminacija) se razlikuje od otkrivenja–nadahnuća i događa se kada Sveti Duh pomaže verniku da razume ono što je otkriveno u Svetom pismu (Jovan 14,26; Jovan

16,7–11). To je dar svim vernicima, dok je otkrivenje–nadahnuće rezervisano samo za proroke. Kako vi doživljavate prosvetljenje dok čitate Sveto pismo ili spise Elen G. Vajt?

POUKA 6

Proročki spisi

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Rimljanima 15,4

Središte proučavanja: 2. Mojsijeva 17,14; Isaija 13,1; Jeremija 36,17.18; Rimljanima 16,22; Juda 1,14.15; Luka 1,1–4; 2. Korinćanima 4,7

Uvod

Ova pouka nastavlja diskusiju o nadahnuću i usmerava pažnju na razumevanje načina na koji su proroci saopštavali Božju poruku. Nadahnuće je omogućilo biblijskim piscima da u Svetom pismu, koristeći različite stilove pisanja i žanrove, izraze ono što im je Bog dao. Ljudski jezik bio je sredstvo koje je Bog koristio kako bi Svoju reč uputio ljudskim bićima. Proroci su, stoga, koristili sve što im je bilo na raspolaganju kako bi što preciznije preneli ono što im je Bog naložio da kažu. Ponekad je ta komunikacija uključivala angažovanje književnih pomoćnika, pa čak i pozajmljivanje iz svetovnih spisa kako bi pojasnili svoju misao. Razmatranje ovih pitanja pomoći će razredu da dublje ceni zadivljujući način na koji je Bog ovaplotio Svoju poruku kako bismo mi mogli da je razumemo.

Drugi deo: Komentar

1. Poslednji korak u Božjoj komunikaciji sa prorocima je pisana forma u kojoj oni izražavaju božansku poruku.

Prema Danielu Bloku, stručnjaku za Stari zavet, proročki proces prenošenja Božje poruke odvija se u sedam različitih, ali međusobno povezanih faza:

Prva faza: Prorok prima božansku poruku u nekom obliku otkrivenja.

Druga faza: Prorok najpre usmeno prenosi tu poruku svojoj publici.

Treća faza: Proroštvo se beleži u pisanom obliku.

Četvrta faza: Prorok dodaje istorijske okolnosti zapisanom proroštvu kako bi ga kontekstualizovao za publiku i učinio ga potpunom književnom jedinicom.

Peta faza: Prorok prikuplja književne jedinice na jedno mesto.

Šesta faza: Proroštva su u svojim književnim celinama uređena i sastavljena u skladnu knjigu.

Sedma faza: Knjizi se dodaje formalni naslov koji navodi ime proroka, izlaže okolnosti njegove službe i određuje književni žanr zbirke – vidi: Daniel Isak Blok, „Knjiga proroka Jezekilja, poglavlja 1–24“, „The New International komentar Starog zaveta“, str. 18. originala (Daniel Isaac Block, *The Book of Ezekiel, Chapters 1–24, The New International Commentary on the Old Testament* [Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1997], p. 18).

Ovaj proces uključivao je horizontalni tok kroz koji je Sveti Duh omogućio biblijskim prorocima da sačuvaju i nastave prvobitno otkrivenje koje im je dato. Tako je, od usmenog objavljivanja do pisanja Svetog pisma, Bog govorio ljudskim bićima. Proces prosvetljenja (iluminacije) je Božji način da čitaocima Svetog pisma danas omogući da razumeju Božju reč i da Njegovu poruku prime lično.

2. Biblijski pisci su koristili različita književna sredstva i žanrove kako bi preneli poruke koje im je Bog otkrio.

Biblija je bogata književnim oblicima i tehnikama, daleko više nego što mnogi shvataju. Kratko istraživanje otkriva iznenađujuću dubinu umetnosti, pokazujući da su biblijski pisci svesno koristili utvrđene književne konvencije. Njihova upotreba ovih oblika nije bila slučajna, već je odražavala zajedničku književnu tradiciju poznatu autorima tog vremena. Umesto da izmišljaju nove strukture sa svakim spisom, oni su crpili iz zajedničke riznice književnih i retoričkih tehnika, oblikujući svoje poruke s promišljenim umećem – vidi: Leland Rajken, „Kompletna priručnik književnih oblika u Bibliji“, str. 16. originala (Leland Ryken, *A Complete Handbook of Literary Forms in the Bible* [Wheaton, IL: Crossway, 2014], p. 16). Neki od istaknutih žanrova u Svetom pismu su naracija (izveštaj), poezija, mudrosna književnost, zakon, jevanđelje, poslanica i apokaliptika.

3. Neki biblijski pisci su koristili književne pomoćnike i vanbiblijske izvore.

Mnogi hrišćani koji se drže modela diktata ili potpunog verbalnog nadahnuća veruju da je Bog komunicirao isključivo natprirodnim sredstvima, poput snova i vizija. Međutim, biblijski model nadahnuća priznaje višestruke načine na koje je Sveti Duh vodio pisce Biblije, uključujući književne pomoćnike i istorijsko istraživanje. U ovom drugom pristupu, pisci čitaju, proučavaju, prikupljaju i preuređuju postojeće materijale – i nadahnute i nenadahnute – dok Bog promisljeno nadgleda taj proces.

Književno pozajmljivanje je očigledno u celom Svetom pismu: Mojsije je usvojio strukture sa drevnog Bliskog istoka; reči proroka Miheja bile su odjek Isaijinih reči; a sastavljač Druge knjige o carevima crpeo je direktno iz Knjige proroka Isaije. Solomun je uključio poslovice drugih mudraca, dok su pisci jevanđelja, poput Mateja i Luke, najverovatnije strukturalno svoje izveštaje na osnovu Jevanđelja po Marku. Čak i Jevanđelje po Jovanu koristi grčke filozofske izraze, kao što je „Logos“, ali ih teološki redefiniše.

Iako je božanska intervencija povremeno mogla da utiče na izbor izvora, biblijski pisci su uglavnom primenjivali sopstvenu procenu pod tihim uticajem Svetoga Duha. Taj obrazac pokazuje da biblijsko nadahnuće obuhvata i božansko vođstvo i ljudski trud, čuvajući svetost Biblije.

Za dalje proučavanje: Za opsežnu dokumentaciju o književnom pozajmljivanju u Svetom pismu, vidi: Jirži Moskala, „Može li biblijski nadahnut pisac da koristi književne izvore?“, u: „Simpozijum o pitanjima Elen Vajt“, tom 8, (iz 2012. godine), str. 70–102. originala (Jirži Moskala, *Can a Biblical Inspired Writer Use Literary Sources?* in *Ellen White Issues Symposium*, vol. 8, [2012], pp. 70–102); za diskusiju o književnom pozajmljivanju Elen G. Vajt, vidi: Džad Lejk, „Upotreba vanbiblijskih izvora od strane Elen G. Vajt“, u: Alberto Tim i Dvejn Ezmond, urednici, „Dar proroštva u Svetom pismu i istoriji“, str. 316–332. originala (Jud Lake, *Ellen G. White's Use of Extrabiblical Sources*, in Alberto Timm and Dwain Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History*, pp. 316–332).

4. U Svetom pismu, Bog je saopštio Svoju božansku poruku jezikom nesavršenog čovečanstva kako bi je prilagodio našim potrebama.

Pavlova izjava u 2. Korinćanima 4,7 naglašava kontrast između nadmoćne Božje sile i slabosti ljudskih oruđa: „Ali ovo blago imamo u zemljanim sudovima, da bi preizobilna sila bila od Boga a ne od nas“. Ova simbolika nas podseća da Božji vesnici, iako božanski izabrani, ostaju podložni greškama. Biblija sadrži primere u kojima su proroci i apostoli pokazali lične nedostatke; pa ipak, njihovi spisi i dalje nose Božju nadahnutu istinu.

Sveto pismo ostaje božanski vođeno uprkos ograničenjima u ljudskom pamćenju, jeziku i istorijskim zapisima. Neka neslaganja mogu proizaći iz varijacija u izvorima ili iz kasnijih grešaka prepisivača, kao što se vidi u razlikama između zapisa 1. Dnevnika 11,11 i 2. Samuilova 23,8. Sam Pavle je možda pogrešno naveo detalj u 1. Korinćanima 10,8 (uporediti sa: 4. Mojsijeva 25,9). Ipak, takve nedoslednosti ne umanjuju autoritet Svetog pisma. Suština Božje poruke ostaje netaknuta, a mi, kroz proučavanje i veru, možemo da razaznamo Njegovu istinu uprkos manjim tekstualnim odstupanjima.

Za dalje proučavanje: Vidi: Klinton Valen, „Varijante, verzije i pouzdanost Svetog pisma“, u: „Biblijska hermeneutika: Adventistički pristup“, urednik Frank M. Hazel, „Studije Instituta za biblijska istraživanja u hermeneutici“, tom 3, str. 63–83. originala (Clinton Wahlen, *Variants, Versions, and the Trustworthiness of Scripture*, in *Biblical Hermeneutics: An Adventist Approach*, ed. Frank M. Hasel, *Biblical Research Institute Studies in Hermeneutics* [Silver Spring, MD: Biblical Research Institute; Review and Herald Academic, 2021], vol. 3, pp. 63–83).

5. Iskustvo Elen G. Vajt bilo je slično iskustvu biblijskih pisaca u prenošenju Božje volje ljudima.

U okviru toga kako su biblijski proroci prenosili ono što su primili u viziji, može se razmatrati i metod Elen G. Vajt u saopštavanju sadržaja njenih vizija. Njena misija vesnika išla je daleko izvan samog primanja vizija; obuhvatala je i izazovan zadatak prenošenja tih poruka pojedincima, grupama i celoj crkvi. To je bio horizontalni aspekt nadahnuća, kao što smo istakli u pouci za prethodnu sedmicu. Njen metod prenošenja varirao je u zavisnosti od prirode i publike otkrivenja. Ona je Božja uputstva prenosila na tri glavna načina: usmenim izlaganjem, svojeručno pisanim ličnim pismima, kao i štampanim stranicama. Javni govor je igrao značajnu ulogu u njenoj službi. Elen G. Vajt se često obraćala velikom broju ljudi u lokalnim crkvama i na saborima, deleći savete i poruke upozorenja i ohrabrenja. Ponekad bi tokom propovedanja prepoznala pojedince koje je videla u viziji, što bi je navelo da im se direktno obrati. Osećala je snažan poriv da u takvim

situacijama pruži posebna upozorenja ili savete, čime je pokazivala svoju pažljivost prema uticaju Svetog Duha za vreme javne službe.

Lična pisma su bila još jedan suštinski način komunikacije kojim je Elen G. Vajt prenosila svoje poruke. Pošto nije mogla sa svima da se sretne licem k licu, pisala je detaljna pisma sa specifičnim savetima, ukorima ili ohrabrenjima. Ta pisma su bila sastavljena pažljivo i uz molitvu, vodeći računa o tome kako će onaj kome je pismo upućeno reagovati na poruku. U slučajevima kada bi smatrala da postoji mogućnost da osoba pruži otpor poruci, ona bi ponekad poverila drugima da pismo uruče lično, obezbeđujući da ono bude pročitano u podsticajnom, molitvenom okruženju.

Njena služba pisanja obuhvatala je i pisanje knjiga i periodičnih izdanja, putem kojih se obraćala široj publici. Tokom svog života, stvorila je obiman opus literature – blizu 24.000 stranica u knjigama i više od 4.500 članaka. Ovi spisi su pružali doktrinarno vođstvo, duhovno ohrabrenje i praktične savete, oblikujući verovanja i praksu Hrišćanske adventističke crkve. Uprkos emotivnom i fizičkom naporu, Elen G. Vajt je ostala verna svom pozivu, često izražavajući dubok lični teret koji je osećala prilikom prenošenja teških poruka, ali uvek ostajući posvećena svojoj misiji vođenja crkve u skladu sa Božjom voljom (za više detalja, vidi: Artur Vajt, „Prenošenje poruka“, u: „Elen G. Vajt: Vesnik ostatku“, 3. poglavlje, str. 12–14. originala (Arthur White, *Delivering the Messages in Ellen G. White: Messenger to the Remnant* [Washington, D.C.: Review and Herald, 1969], chapter 3, pp. 12–14. https://media4.egwwritings.org/pdf/en_EGWMR.pdf) .

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Proročki proces nastanka Biblije obuhvatao je božansko otkrivenje, ali i ljudski napor u pisanju i očuvanju Božje poruke. Kako razumevanje ovog procesa jača vaše poverenje u pouzdanost Svetog pisma i kako bi moglo da vas podstakne na aktivniji pristup proučavanju Biblije?
2. S obzirom na to da Biblija sadrži različite književne žanrove i stilska sredstva, kako prepoznavanje njene umetničke i strukturisane kompozicije utiče na način na koji čitate i tumačite Sveto pismo? Kako svest o ovim književnim oblicima može da pomogne da efikasnije primenite biblijska učenja u svom svakodnevnom životu?
3. Bog je dozvolio biblijskim piscima da koriste istraživački rad, književne pomoćnike i postojeće izvore prilikom sastavljanja Svetog pisma. Kako ovo saznanje utiče na vaš pogled na nadahnuće? Kako ono može da usmeri vaš pristup istorijskom i teološkom istraživanju na vašem putu vere?
4. Šta književno pozajmljivanje u Svetom pismu govori o načinu na koji je Bog „ovaplotio“ Svoju božansku poruku? Kako to utiče na način na koji vi posmatrate nadahnuće?
5. Pavlova slika o „zemljanim sudovima“ (2. Korinćanima 4,7) ističe da Bog koristi nesavršena ljudska oruđa da prenese Svoju istinu. Kako vas ova ideja ohrabruje u vašem duhovnom hodu, znajući da Bog deluje uprkos ljudskim ograničenjima? Kako ova perspektiva može da oblikuje vaš odgovor na sumnje ili teške odeljke u Svetom pismu?

6. Kako biste objasnili književno pozajmljivanje u spisima Elen G. Vajt nekome ko veruje da je ona vršila plagiranje?
7. Elen G. Vajt je prenosila svoje poruke putem javnog govora, ličnih pisama i objavljenih spisa, prilagođavajući se potrebama svoje publike. Koje pouke možemo da izvučemo iz njenog pristupa deljenju biblijske istine sa drugima na veran i relevantan način u današnje vreme?

POUKA 7

A sada čujte ovo!

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 10,11

Središte proučavanja: 4. Mojsijeva 13,26–30; Jeremija 36,20–26; 2. Dnevnika 36,15.16; Matej 23,30–35; 1. Korinćanima 10,6–12

Uvod

Dosadašnje pouke u ovom tromesečju bile su usredsređene na to kako prorok prima i prenosi Božje poruke. Pouka za ovu sedmicu usmerava našu pažnju na to kako je biblijska publika odgovorila na prorokovu poruku. Nažalost, proročka poruka je češće bila odbacivana nego prihvatana. Ovi izveštaji su zapisani za našu opomenu i ohrabrenje, kako bismo mogli da učimo iz tih grešaka da ih ne bismo i sami ponavljali. Ova pouka može da nam pomogne u postavljanju temelja za razumevanje prihvatanja i odbacivanja proročke službe Elen G. Vajt.

Drugi deo: Komentar

1. Biblijski proroci su bili nepopularni jer su njihove poruke bile nepopularne.

Kroz istoriju, Božji proroci su se suočavali sa neprijateljstvom, odbacivanjem, pa čak i nasiljem od strane onih kojima su bili poslani da ih savetuju. Mojsije je, recimo, trpeo neprestano protivljenje Izraelaca, koji su ga krivili za svoje nevolje u pustinji (4. Mojsijeva 14,4–11). Slično tome, Jeremijina upozorenja su više puta zanemarivana i ismevana; car Joakim je išao toliko daleko da je spalio prorokov svitak kako bi učutkao Božju poruku (Jeremija 36,20–26). „Proroci nisu bili neki apstraktni filozofi koji su se bavili ezoteričnim temama udaljenim od stvarnosti svakodnevnog života. Oni su pozivali ljude da odbace popularnu religiju, da postupaju pravedno i da se uzdaju u Boga, a ne u svoje društvene mreže i resurse. Nažalost, nepopularna poruka često vodi do nepopularnog vesnika“ – Erik Dž. Tali, „Čitanje proroka kao hrišćanskog Svetog pisma: Književni, kanonski i teološki uvod“, str. 111. originala (Eric J. Tully, *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction*, p. 111).

Ovaj obrazac odbacivanja nastavio se kroz čitavu istoriju Izraela (2. Dnevnika 36,15.16; Matej 23,34–37). Čak je i Isus, vrhovni Prorok, bio prezren i razapet. Otpor prema Božjim vesnicima otkriva ljudsku težnju da odbaci neprijatne istine; pa ipak, Bog je u Svojoj milosti nastavio da šalje

proroke da pozivaju Njegov narod na pokajanje. Njihova nepopularnost nije umanjila istinitost njihove poruke – ona je samo istakla čovekov otpor da se pokori Božjoj volji.

2. Biblijski izveštaji o odbacivanju proročke poruke dati su nam da bismo se iz njih poučili i izbegli greške naših predaka.

U 1. Korinćanima 10,6–12, apostol Pavle upozorava korintske vernike da ne ponavljaju greške Izraela u pustinji. On koristi istoriju Izraela kao primer kako je Božji narod, uprkos tome što je iskusio Njegove blagoslove, upao u idolopoklonstvo, seksualni nemoral, iskušavanje Boga i gundanje – postupke koji su ih doveli pod osudu. Pavle naglašava da ovi događaji služe kao upozorenja vernicima, podstičući ih da ostanu verni i da ne pretpostavljaju da su imuni na pad. On zaključuje opomenom: oni koji misle da čvrsto stoje treba da paze da ne padnu, naglašavajući potrebu za poniznošću, budnošću i oslanjanjem na Boga kako bi ostali verni.

Kada je Pavle rekao da su ove stvari napisane nama za opomenu – nama „koji smo stigli do kraja vremena“ (1. Korinćanima 10,11 – *CSB*), mislio je da vernici njegovog vremena – a samim tim i svi hrišćani – žive u odlučujućoj eri istorije spasenja, tokom koje Božje prethodno postupanje sa Njegovim narodom služi kao važna lekcija za sadašnjost. Kulminacija Božjeg plana kroz Isusa Hrista uspostavila je završnu fazu pre Njegovog konačnog ispunjenja, čineći ova upozorenja posebno relevantnim. Pavle poziva na budnost, vernost i oslanjanje na Boga, podsećajući nas da smo odgovorni za način na koji reagujemo na pouke iz prošlosti, imajući u vidu dolazeće ispunjenje Božjeg carstva.

3. Elen G. Vajt je iskusila odbacivanje svojih proročkih poruka kao i biblijski proroci, ali je, kao i oni, ostala nepokolebljiva.

Tokom svoje proročke službe u Hrišćanskoj adventističkoj crkvi, Elen G. Vajt se suočavala sa ponavljanjem protivljenjem. Od mnogih unutar crkve iskusila je otvoreno odbacivanje svojih poruka, izvrtnje jasnog značenja njenih svedočanstava, a bilo je i onih koji su dovodili u pitanje „svedočanstva, pronalazeći im mane i pokušavajući da odvrte ljude od njihovog uticaja“ – Elen G. Vajt, „Odabrane poruke“, knjiga 1, str. 45. originala (Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 45).

Od ranih dana njene proročke službe, brojni pojedinci su napustili crkvu i pokrenuli organizovano protivljenje njenom radu. Godine 1868, nakon što je izneo pozitivne doprinose proročke službe Elen G. Vajt, Urija Smit je opisao napade na njene vizije i svedočanstva do tog vremena: „Ipak, uz sav ovaj niz dobrih plodova koje su [vizije i svedočanstva] u stanju da predstave, uz svu nevinost od bilo kakve optužbe za zlo koja se može izneti protiv njih, one se svuda susreću sa najljućim protivljenjem. One su predmet najslepljih predrasuda, najintenzivnije mržnje i najmalignije gorčine. Svetovni ljudi i formalni vernici svih veroispovesti pridružuju se opštem uzviku protiv njih kroz vređanje i omalovažavanje. Mnogi će ozbiljno zastraniti samo da bi im zadali neosnovan i zlonameran udarac“ – Urija Smit, „Vizije gđe E. G. Vajt: Ispoljavanje duhovnih darova prema Svetom pismu“, str. 8. originala (Uriah Smith, *The Visions of Mrs. E. G. White: Manifestation of Spiritual Gifts According to the Scriptures* [Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist Publishing, 1868], p. 8).

Godine 1883. Elen G. Vajt je potvrdila Smitove reči svojim svedočanstvom: „Od početka mog rada prate me mržnja, prekor i laž. Niske optužbe i klevetnički izveštaji žudno su prikupljani i

naširoko šireni od strane buntovnih, formalista i fanatika... Ovaj rat traje skoro četrdeset godina“ – Elen G. Vajt, „Odabrane poruke“, knjiga 1, str. 69. originala (Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 69).

Dadli M. Kenrajt, dugogodišnji adventistički propovednik, napustio je crkvu 1887. godine i pokrenuo agresivnu kampanju protiv njenih učenja tokom poslednjih trideset godina svog života, čineći Elen G. Vajt središtem svojih napada u knjizi „Život gđe E. G. Vajt, adventističkog proroka: Njene lažne tvrdnje opovrgnute“ (Dudley M. Canright, *Life of Mrs. E. G. White, Seventh-day Adventist Prophet: Her False Claims Refuted* [Salt Lake City: Sterling Press, 1998; Cincinnati: Standard Publishing, 1919]).

Kenrajtov uticaj na kritičare adventizma i Elen G. Vajt bio je ogroman, protežući to protivljenje duboko u dvadeset prvi vek. Njegove knjige su ostale u opticaju i nakon njegove smrti i koristili su ih evangelički kritičari da klasifikuju adventizam kao kult tokom prve polovine dvadesetog veka. Tokom sedamdesetih godina dvadesetog veka, Kenrajtov uticaj se pojavio u akademskim analizama koje su ponavljale njegove ranije optužbe za plagijat. Krajem devedesetih godina dvadesetog veka, kritike na račun Elen G. Vajt proširile su se širom sveta putem interneta, što je navedenu Kenrajtovu knjigu učinilo lako dostupnom. Danas su Kenrajtova dela i dalje uticajna i slobodno dostupna kako na internetu, tako i kroz nova izdanja, što obezbeđuje da njegov uticaj opstaje i u savremenim raspravama. Za više detalja o Kenrajtu, vidi: Džad Lejk, „Elen Vajt na udaru kritike“, str. 45–84. originala (Jud Lake, *Ellen White Under Fire*, pp. 45–84).

Godine 1906. Elen G. Vajt se osvrnula na budućnost kritika protiv nje: „Sada očekujem da će svetu biti predstavljena duga lista lažnih izjava, i da će laž na laž, pogrešnu tvrdnju na pogrešnu tvrdnju, koje je sotona začeo u umovima pojedinaca, neki prihvatiti kao istinu. Ali ja svoj slučaj predajem u Božje ruke, a oni koji dobro poznaju moj život neće prihvatiti laži koje se govore“ – Elen G. Vajt, „Odabrane poruke“, knjiga 3, str. 352. originala (Ellen G. White, *Selected Messages*, book 3, p. 352).

U svojoj ranije spomenutoj knjizi, Urija Smit je odgovorio kritičarima Elen G. Vajt izveštavajući o četvorostrukom plodu njene proročke službe u crkvi. Prvo, ona podržava najviše moralne standarde, razobličava greh upozoravanjem na sotonine obmane i sprečava fanatizam. Njeni spisi su iznosili na videlo skrivene grehe, štitili istinu i podsticali na veću posvećenost Bogu i svetost srca. Drugo, njeni spisi upućuju ljude na Isusa Hrista, prikazujući Ga kao jedinog Spasitelja i pozivajući vernike da slede Njegov sveti i uzvišeni primer. Treće, oni upućuju čitaoce na Bibliju, potvrđujući je kao Božju nadahnutu Reč i pozivajući vernike da je svesrdno proučavaju kao temelj vere i praktičnog hrišćanskog života. Konačno, oni donose utehu i snagu, ohrabrujući slabe, uzdižući obeshrabrene i razrešavajući konfuziju. Njeni spisi neprekidno promovišu pravednost, nikada ne uzdižući zlo niti snižavajući moralne standarde. Niko ko sledi te spise nije bio naveden da čini greh, i oni uvek podstiču na snažniju vernost i posvećenost Bogu – vidi: Urija Smit, „Vizije gđe E. G. Vajt“, str. 6–8. originala (Uriah Smith, *The Visions of Mrs. E. G. White*, pp. 6–8). Ovi plodovi su nastavili da se ispoljavaju tokom čitave službe gđe Vajt sve do njene smrti 1915. godine.

Tako je, kao i biblijski proroci pre nje, i Elen G. Vajt iskusila svoj deo ličnih napada i odbacivanja njene proročke službe. Ali njeno nasleđe je ostalo nepokolebljivo, kako tada, tako i sada!

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Zašto se ljudi opiru Božjim porukama kada one dovode u pitanje njihova verovanja ili ponašanja? Kako možemo da obezbedimo da mi ne napravimo istu grešku?
2. Mojsije, Jeremija i drugi proroci suočavali su se sa odbacivanjem i neprijateljstvom. Kako mi treba da odgovorimo kada nađemo na protivljenje dok delimo Božju istinu?
3. Isus, vrhovni Prorok, bio je prezren i razapet. Kako nas Njegovo iskustvo ohrabruje da ostanemo verni uprkos teškoćama?
4. Pavle upozorava u 1. Korinćanima 10,6–12 da treba da učimo iz neuspeha Izraela. Koje specifične pouke iz njihovih neuspeha možemo da primenimo na naš život danas?
5. Kako možemo da ostanemo ponizni i budni, da ne bismo napravili iste greške kao prethodne generacije?
6. Kako nam proučavanje istorije pomaže da prepoznamo i da se odupremo iskušenju da kompromitujemo svoju veru?
7. Kao i biblijski proroci pre nje, i Elen G. Vajt se suočavala sa odbacivanjem. Kako bi mi trebalo da odgovorimo kada se Božje vođstvo kritikuje ili pogrešno razume?
8. Kako bi oni koji visoko cene proročku službu Elen G. Vajt trebalo da odgovore na agresivnu i neprijateljsku kampanju protiv nje putem YouTube-a i drugih kanala?
9. Kojim bismo se izvorima mogli obratiti da bismo dobili odgovore koji će utvrditi našu veru – pouzdane odgovore na prigovore kritičara Elen G. Vajt?
10. Koje pouke možemo da izvučemo iz nepokolebljivosti Elen G. Vajt kada se suočila sa protivljenjem?
11. Urija Smit je opisao četiri ključna ploda službe Elen G. Vajt (moralni standardi, vođenje Hristu, potvrđivanje Biblije i pružanje ohrabrenja). Koja od ovih komponenti najviše utiče na vašu veru danas?
12. Kako biste u sopstvenom životu opisali plodove čitanja spisa Elen G. Vajt?

POUKA 8

Tumačenje proročkih spisa

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Luka 24,27

Središte proučavanja: Matej 5,17–48; 1. Korinćanima 16,20; Matej 4,1–11; Luka 10,25–28; Luka 24,25–27.44–49

Uvod

Tumačenje Svetog pisma i spisa Elen G. Vajt zahteva brižljivu posvećenost razmatranju konteksta, namere i vođstva Svetog Duha. U tekstu Luka 24,27, reč „protumači“ [„kazivaše“ – Daničić, Karadžić] (grčki *diermēneuō*) znači objasniti, tumačiti ili izložiti, baš kao što je Isus učinio kada je razjasnio Sveto pismo učenicima na putu za Emaus. Ovo značenje ističe važnost ispravnog razumevanja i prenošenja Božjih poruka, umesto nametanja naših ličnih pretpostavki tim porukama. Slično tome, tumačenje spisa Elen G. Vajt zahteva istraživanje njenih reči unutar njihovog istorijskog i književnog konteksta, uz obezbeđivanje da su one u skladu sa biblijskim temeljima koje je ona isticala. Stoga se ova pouka prikladno kreće od načela tumačenja Svetog pisma ka tumačenju spisa Elen G. Vajt.

Drugi deo: Komentar

1. Ispravno razumevanje Biblije zahteva ispravna načela tumačenja.

Sledećih deset načela pomažu da se objasni kako tumačiti Sveto pismo i čuti Boga kako govori iz Svoje Reči (ovih deset načela su preuzeti iz: Ričard M. Dejvidson, „Tumačenje Svetog pisma: Hermeneutički 'Dekalog'“, „Časopis Adventističkog teološkog udruženja“, godina 4, broj 2 [1993. godina], str. 95–114. originala [Richard M. Davidson, *Interpreting Scripture: An Hermeneutical 'Decalogue'*, *Journal of the Adventist Theological Society* 4, no. 2 (1993): pp. 95–114]).

Samo Biblija: Biblija je vrhovni autoritet u veri i praksi (2. Timotiju 3,16). Sve doktrine i sva verovanja moraju da budu preispitana u odnosu na Sveto pismo, koje je iznad tradicije, ljudskog razuma i iskustva. Iako opšte otkrivenje kroz prirodu i proroštvo postoji, Sveto pismo ostaje

konačni standard, pomažući nam da izbegnemo izolacionistička tumačenja i preterano oslanjanje na kredo (verovanja).

Celokupnost Svetog pisma: Celokupno Sveto pismo treba da oblikuje veru, a ne samo njegovi odabrani odlomci. Pogrešna tumačenja nastaju kada se stihovi vade iz konteksta, kao što se vidi u sotoninoj namernoj zloupotrebi Svetog pisma tokom kušanja Isusa (Matej 4,6). Vernici treba da uzmu u obzir celovitu biblijsku sliku da bi izbegli izvrtnje teksta.

Analogija (Harmonija) Svetog pisma: Sveto pismo je dosledno sebi i ono treba da bude kriterijum za sopstveno tumačenje: Sveto pismo samo sebe tumači (Isaija 8,20). Čitaoci moraju da dozvole Svetom pismu da ispravi njihove pristrasnosti, neprestano upoređujući pojedinačne odlomke sa širom biblijskom porukom.

Duhovno razlučivanje: Razumevanje Svetog pisma zahteva vođstvo Svetog Duha (1. Korinćanima 2,11–14). Proučavanje uz molitvu podstiče poniznost i prijemčivost za božansko prosvetljenje. Stoga, molite se za vođstvo Svetog Duha svaki put kada proučavate Bibliju i kada razmišljate o rečima iz nje.

Tekst i prevod: Pošto prevodi obuhvataju tumačenje, proučavanje originalnih biblijskih jezika ili upoređivanje različitih preovoda, korišćenje više prevoda može da poboljša naše razumevanje. Formalnim prevodima, koji su blisko usklađeni sa originalnim biblijskim jezicima, trebalo bi da damo prednost prilikom pažljivog proučavanja Svetog pisma.

Istorijski kontekst: Svaki odlomak ima svoju istorijsku i kulturološku pozadinu. Razumevanje kako piščevog konteksta, tako i konteksta njegove publike produbljuje tumačenje. Kada pristupate biblijskoj knjizi, nastojte da razumete sledeću istorijsku pozadinu: pisca knjige, vreme pisanja, publiku kojoj je tekst bio prvobitno namenjen, situaciju kojoj se knjiga obraća, kulturu, politiku i geografiju. Biblijski komentari i enciklopedije pomoći će vam u svakoj od ovih oblasti.

Književni kontekst: Prepoznavanje žanra i smeštaja odlomka unutar njegovog neposrednog i šireg konteksta pomaže nam u otkrivanju njegovog pravog značenja. Književni kontekst čine reči koje dolaze neposredno pre i posle datog odlomka. „Kontekst određene rečenice jeste njen pasus (paragraf), kontekst određenog pasusa jeste niz pasusa koji mu prethode i koji ga slede, a kontekst određenog poglavlja su okolna poglavlja. Na kraju krajeva, cela knjiga u kojoj se odlomak pojavljuje jeste njen osnovni kontekst“ – Vilijam V. Klajn sa saradnicima, „Uvod u biblijsko tumačenje“, 3. izdanje, str. 294. originala (William W. Klein et al., *Introduction to Biblical Interpretation*, 3rd ed. [Grand Rapids, MI: Zondervan, 2017], p. 294).

Gramatička/sintaksička analiza: Proučavanje strukture i značenja reči u kontekstu otkriva nijanse bitne za precizno tumačenje. Stoga gramatička analiza i proučavanje reči mogu da budu od pomoći za razumevanje datog biblijskog odlomka.

Teološka analiza: Tumači treba da istraže šta odlomak otkriva o Bogu i kako se to uklapa u šire teološke teme. Teološka analiza zahteva tumačenje odlomka u njegovom većem književnom kontekstu Zaveta u kome se javlja i, konačno, u svetlu celokupnog biblijskog kanona od 66 knjiga. Tumač mora da odredi gde se odlomak uklapa u odnosu na Isusa Hrista – šta taj odlomak govori o Njemu?

Praktična primena: Konačno, načela teksta treba primeniti u svakodnevnom životu, prepoznajući trajne istine koje oblikuju veru i lično ponašanje.

Za dalje proučavanje: Ričard M. Dejvidson, „Biblijsko tumačenje“, u „Priručnik teologije Adventista sedmog dana“, urednik Raul Dederen, str. 58–104. originala (Richard M. Davidson, *Biblical Interpretation*, in *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, ed. Raoul Dederen [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000], pp. 58–104); i Džon K. Pekam, „Bog sa nama: Uvod u adventističku teologiju“, str. 331–342. originala (John C. Peckham, *God With Us: An Introduction to Adventist Theology* [Berrien Springs, MI: Andrews University Press; Biblical Research Institute, 2023], pp. 331–342).

2. Spisi Elen G. Vajt takode zahtevaju ispravna načela tumačenja.

Razmotrite sledećih osam smernica za ispravno tumačenje spisa Elen G. Vajt (osam smernica je preuzeto iz: Majkl V. Kempbel i Džad S. Lejk, „Džepni rečnik Elen G. Vajt“, str. 21–30. originala [Michael W. Campbell and Jud S. Lake, *The Pocket Ellen G. White Dictionary* (Nampa, Idaho: Pacific Press Publishing Association, 2018), pp. 21–30]).

Prvo, proučavajte Bibliju. Elen G. Vajt nikada nije nameravala da njeni spisi zamene Sveto pismo; naprotiv, ona je uvek isticala Bibliju kao vrhovni izvor Božjeg otkrivenja. Svoje spise je opisala kao nadahnutu primenu biblijskih načela, slično tome kako su biblijski proroci tumačili Sveto pismo svojoj publici. Stoga, čitaoci treba da daju prednost proučavanju Biblije, a onda i da čitaju njene spise u svetlu Svetog pisma, a ne obrnuto.

Drugo, razmotrite sve dostupne informacije o nekoj temi. Da bi se shvatila celokupna perspektiva Elen G. Vajt o nekoj temi, njene izjave moraju da budu ispitane sveobuhvatno, umesto da se oslanjamo samo na izolovane odlomke.

Veb-stranica *Ellen G. White Estate* (<https://egwwritings.org>) pruža bazu podataka njenih spisa sa mogućnošću pretraživanja, omogućavajući istraživačima da istraže njene spise. Međutim, kontekst je ključan. Izjave treba čitati unutar njihovog književnog okruženja da bi se izbeglo pogrešno tumačenje, što nas dovodi do naše sledeće smernice.

Treće, ispitajte izjave u njihovom književnom kontekstu. Značenje spisa Elen G. Vajt najbolje se razume analizom okolnih pasusa, poglavlja i knjiga. Vađenje izjava iz konteksta iskrivljuje njenu poruku, što je bilo nešto što je ona često isticala. Upozoravala je protiv izolovanja rečenica radi podržavanja ličnih pristrasnosti, umesto uzimanja u obzir celokupnog obima njenih učenja. „Tok misli Elen Vajt, kao i bilo kog drugog organizovanog pisca, bio je niz povezanih ideja koje je ona organizovala da bi prenela specifičan koncept. Ova komunikacija je podrazumevala logičan sled u kojem je jedna misao prirodno vodila ka sledećoj. Na taj način ona je komunicirala kao što komunicira većina ljudi, sa nizom odabranih ideja povezanih u logičan obrazac. Stoga, svaka rečenica koju je napisala mora da se razume u svetlu drugih ideja izraženih u kontekstu, što je njen tok misli“ – Džad Lejk, „Elen Vajt na udaru kritike: Prepoznavanje grešaka njenih kritičara“, str. 182. originala (Jud Lake, *Ellen White Under Fire: Identifying the Mistakes of Her Critics* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2010], p. 182).

Četvrto, analizirajte izjave u njihovom istorijskom kontekstu. Spisi Elen G. Vajt moraju se razumeti unutar šireg istorijskog okvira devetnaestog veka, uključujući značajne političke, društvene i verske pokrete. Kontekstualni elementi kao što su rat, društvene reforme i razvoj crkve uticali su na njene poruke. Vreme, mesto i okolnosti u istoriji Hrišćanske adventističke crkve takode su igrali ključnu ulogu u njenim savetima. Ona je podsticala čitaoce da uzmu u obzir istorijsko okruženje prilikom tumačenja njenih izjava. Nekoliko biografskih i istorijskih resursa

pomaže u kontekstualizaciji njenog rada, uključujući sledeća dela: „Enciklopedija Elen G. Vajt“ i „Svet Elen Vajt“, Džordža Najta (*Ellen G. White Encyclopedia*; George Knight, *Ellen White's World* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998]).

Peto, identifikujte osnovna načela. Bitno je razlikovati univerzalna načela od primena koje su vezane za određeno vreme. Na primer, Elen G. Vajt je jednom savetovala muškarcima da se ne briju subotom, što je bila direktiva relevantna u eri kada je brijanje uglavnom zahtevalo odlazak kod berberina koji bi radio subotom. Načelo koje stoji iza te izjave – izbegavanje nepotrebnog rada subotom – ostaje primenjivo, ali specifična praksa se danas može razlikovati (kada je svakome dostupan žilet i lično brijanje bez potrebe da nekoga zbog toga uposlite i platite – prim. prev.). Raspoznavanje bezvremenih načela u njenim spisima omogućava smislenu primenu u savremenim okruženjima.

Šesto, izbegavajte ekstremna tumačenja. Spisi Elen G. Vajt naglašavaju ravnotežu; pa ipak, istorija pokazuje da su neki pogrešno primenjivali njene savete na ekstremne načine. Na primer, njen savet o ograničavanju konzumacije jaja bio je specifičan za zdravstvene probleme tog vremena; pa ipak, neki su ga protumačili kao univerzalnu zabranu. Ona je više puta upozoravala protiv takvih krutih, legalističkih tumačenja, opominjući da takvi ekstremi izvrću nameru njene poruke i pogrešno predstavljaju istinu.

Sedmo, shvatite da nadahnuće nije verbalni diktat. Elen G. Vajt nije tvrdila da joj je svaku reč koju je napisala sam Bog izdiktirao; stoga je odbacila ideju verbalnog diktata. Umesto toga, naglašavala je da nadahnuće deluje kroz ljudsko izražavanje, slično načinu na koji su biblijski pisci prenosili božanske istine sopstvenim rečima. Krut pogled na nadahnuće često dovodi do pogrešnog tumačenja, bilo uzdizanjem njenih spisa do apsolutnog, nepromenljivog autoriteta ili korišćenjem pojedinih neslaganja u njenim spisima da bi se u potpunosti diskreditovala njene poruke.

Osmo, održavajte duhovni način razmišljanja. Tumačenje spisa Elen G. Vajt zahteva molitvu, poniznost i otvoren um. Džordž R. Najt savetuje čitaocima da traže vođstvo Svetog Duha i da izbegavaju da im lične pristrasnosti kontrolišu tumačenje. Elen G. Vajt je sama upozoravala protiv skeptičnog stava, navodeći da će oni koji žele da sumnjaju uvek pronaći razloge za sumnju. Njeni spisi ne bi trebalo da se koriste kao oruđe za osuđivanje drugih, već kao lično vođstvo za duhovni rast.

Prateći ovih osam načela, čitaoci mogu da pristupe proučavanju spisa Elen G. Vajt sa jasnoćom, razumevanjem i uravnoteženo, obezbeđujući da njene poruke budu tumačene u skladu sa Svetim pismom i odgovarajućim istorijskim kontekstom.

Za dalje proučavanje: Džordž R. Najt, „Čitanje Elen Vajt: Kako razumeti i primeniti njene spise“ (George R. Knight, *Reading Ellen White: How to Understand and Apply Her Writings* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1997]); Džordž R. Najt, „Svet Elen Vajt“ (George R. Knight, *Ellen White's World* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998]); Denis Fortin i Džeri Mun, urednici, „Enciklopedija Elen G. Vajt“, 2. izdanje (Denis Fortin and Jerry Moon, eds., *The Ellen G. White Encyclopedia*, 2nd ed. [Hagerstown, MD: Review and Herald, 2013]).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisljeno razmišljanje.

1. Kako možemo da ozbezbedimo da naša verovanja i praksa budu utemeljeni na Svetom pismu, a ne na tradiciji, razumu ili ličnom iskustvu? Možete li da se setite nekih zajedničkih verovanja koja se više oslanjaju na tradiciju nego na biblijsko učenje?
2. Kako oslanjanje na „celokupnost Pisma“ može da nas zaštiti od pogrešnog razumevanja i pogrešne primene pojedinačnih odlomaka? Šta znači sledeća izjava: „Tekst protumačen bez konteksta postaje izgovor“?
3. Na koji način posmatranje nekog odlomka u svetlu Isusa Hrista i celokupnog kanona Svetog pisma produbljuje vaše razumevanje? Možete li da se setite nekog starozavetnog odlomka koji dobija novi smisao kada se posmatra kroz Isusov život i službu?
4. Zašto je važno proučiti sve izjave Elen G. Vajt o određenoj temi, umesto da se oslanjamo na izolovane citate?
5. Kako nam poznavanje istorijske pozadine vremena u kojem je živela Elen G. Vajt pomaže u razjašnjavanju značenja njenih poruka? Možete li navesti neku izjavu koja ima više smisla u svom kontekstu devetnaestog veka? Ako možete, podelite to sa svojim razredom i objasnite.
6. Elen G. Vajt je upozoravala na pogrešna tumačenja i ekstremne primene njenih saveta (vidi: Elen G. Vajt, „Odabrane poruke“, knjiga 1, str. 43–45. originala [Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, pp. 43–45]; i „Odabrane poruke“, knjiga 3, str. 81–83. originala [*Selected Messages*, book 3, pp. 81–83]). Možete li da se setite nekih slučajeva u kojima je pogrešna primena njenih spisa dovela do nepotrebnih ograničenja ili tereta? Ako možete, o čemu se radilo? Kako možemo da pronađemo uravnotežen pristup, usredsređen na Isusa Hrista?

POUKA 9

Testiranje proroka

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Jovanova 4,1

Središte proučavanja: Danilo 10,7–19; 5. Mojsijeva 13,1–5; Isaija 8,20; Jovan 11,25; Dela apostolska 15,36–39; Jeremija 28,15–17

Uvod

Testiranje proroka je biblijski nalog koji obezbeđuje da se oni koji tvrde da govore u Božje ime usklade sa Njegovom istinom. U tekstu 1. Jovanova 4,1 vernici se pozivaju da „kušaju duhove jesu li od Boga“, prepoznajući da mogu da se pojave i lažni proroci. Slično tome, 1. Solunjanima 5,20, 21 upućuje hrišćane da ne preziru proroštva, već im nalaže: „Sve kušajući dobro držite“. Ovi odlomci ističu važnost razaznavanja i naglašavaju da proroci moraju da budu procenjivani na osnovu njihove vernosti Svetom pismu, plodova njihove službe i dokaza njihovog božanskog poziva. Ovaj standard se primenjuje na biblijske proroke, kao i na one proroke poput Elen G. Vajt, koji tvrde da imaju proročki dar i koji, kao takvi, zahtevaju pažljivo ispitivanje uz molitvu. Pored četiri osnovna testa – usklađenosti sa Svetim pismom, hristocentričnog svedočanstva, ispunjenih predviđanja i plodova života i službe – može se primeniti još nekoliko testova kako bi se potvrdio proročki dar.

Drugi deo: Komentar

1. Proroci moraju biti procenjivani prema četiri osnovna načela u Svetom pismu.

Kroz celo Sveto pismo pojavljivali su se lažni proroci, odvođeći Božji narod na stranputicu varljivim porukama koje su protivrečile Njegovoj istini (Jeremija 23,16.17; Jezekilj 13,3; Matej 7,15). Njihovo prisustvo stvorilo je hitnu potrebu da se ispituju svi proroci i napravi razlika između istinitih i lažnih (1. Jovanova 4,1). Lažni proroci su često objavljivali ono što su ljudi želeli da čuju, a ne ono što je Bog govorio, nudeći lažnu nadu, promovišući idolopoklonstvo ili navodeći druge na greh (5. Mojsijeva 13,1–5; 2. Petrova 2,1–3). Kao odgovor na to, Bog je pružio jasne biblijske testove za procenu proroka, uključujući vernost Svetom pismu (Isaija 8,20), ispunjena predviđanja (5. Mojsijeva 18,21.22), svedočanstvo usredsređeno na Isusa Hrista (1. Jovanova 4,2; Otkrivenje 19,10) i plodove njihovog života i rada (Matej 7,16–20). Ova načela štite Božji narod

obezbeđujući da samo oni koji su zaista pozvani i nadahnuti od Njega budu priznati kao Njegovi vesnici – vidi: Majkl Kempbel, „Testovi proroka“, „Ministry“, avgust 2022. godine, str. 22–24. originala (Michael Campbell, *The Tests of a Prophet, Ministry*, August 2022, pp. 22–24).

<https://www.ministrymagazine.org/archive/2022/08/The-tests-of-a-prophet>

2. U okviru četiri osnovna testa, mogu se primeniti i drugi testovi iz Svetog pisma kako bi se potvrdio proročki dar.

Četiri osnovna testa za procenu proroka pružaju snažan biblijski okvir za razaznavanje. Međutim, postoje dodatni, zasebni testovi koji su u skladu sa ovim okvirom, dok istovremeno nude dalju jasnoću u proceni proročkih tvrdnji.

Test proročkog poziva i naloga: Jedan test koji stoji zasebno, ali je suštinski važan za procenu proroka, jeste božanski poziv i nalog koji je pojedinac primio. Kroz celo Sveto pismo, pravi proroci su primali jasan poziv od Boga, često obeležen natprirodnim susretom, direktnim uputstvom ili teretom koji je stavljen na njih da objave Božju poruku. Ovaj test se razlikuje od vernosti Svetom pismu jer se usredsređuje na poreklo proročke službe, a ne na sadržaj same poruke. Na primer, proroci kao što su Mojsije (2. Mojsijeva 3,1–12), Isaija (Isaija 6,1–8), Jeremija (Jeremija 1,4–10) i Pavle (Dela apostolska 9,1–19) imali su jasan trenutak u kojem ih je Bog odvojio za njihov rad. Pravi prorok ne preuzima tu ulogu samoinicijativno, već ga Bog poziva i šalje – vidi: Abraham Dž. Hešel, „Proroci, II deo“, str. 206–226. originala (Abraham J. Heschel, *The Prophets, Part II* [New York: Harper & Row Publishers, 1962], pp. 206–226).

Test proročke odvažnosti i beskompromisne istinoljubivosti: Drugi test se tiče hrabrosti i doslednosti proroka u prenošenju Božje poruke. Biblijski proroci nisu prilagođavali svoje poruke da bi ugodili ljudima ili izbegli progonstvo. Umesto toga, govorili su istinu, čak i kada je to bilo nepopularno ili kada je to njihove živote izlagalo riziku. Ovaj test se razlikuje od testa prorokovog života i plodova, koji procenjuje moralnost njihovog karaktera, jer ovaj test gleda na to da li prorok stoji čvrsto uprkos protivljenju. Jeremija, Ilija i Jovan Krstitelj su bili primeri te smelosti (Jeremija 20,7–9; 1. Carevima 18; Matej 14,3–12). Lažni proroci su, nasuprot tome, često pokušavali da udovolje vladarima, da laskaju narodu ili da objavljuju mir tamo gde mira nema (Jeremija 6,14; Jeremija 23,16.17). Sposobnost da se stoji nepokolebljivo pred odbacivanjem ili progonstvom jeste obeležje božanskog naloga.

Test natprirodnih znakova i dokaza: Iako čuda sama po sebi ne potvrđuju proroka, s obzirom na to da i lažni proroci mogu da čine znake i čuda (Matej 24,24), postoje slučajevi u kojima Bog daje natprirodne znake da bi potvrdio prorokovo božansko imenovanje. Ova potvrda nije isto što i ispunjeno predviđanje, koje testira pouzdanost proroka tokom vremena. Umesto toga, ovaj test ispituje da li Bog potvrđuje prorokovu službu delima koja svedoče o božanskoj intervenciji, kao što su isceljenja, vizije ili čudesni znaci. Ilijino suočavanje sa Valovim prorocima (1. Carevima 18,20–40), Mojsijeva čuda u Egiptu (2. Mojsijeva 7–12) i Pavlovo iskustvo vaznesenja do trećeg neba (2. Korinćanima 12,1–4) ilustruju da Bog ponekad pruža natprirodnu potvrdu. Međutim, ovaj test uvek mora da se sprovodi zajedno sa ostalim testovima, jer sami natprirodni događaji ne uspostavljaju proročki legitimitet.

Test izgrađivanja i duhovne koristi: Na kraju, poseban test je onaj koji ispituje da li prorokova poruka izgrađuje, opominje i učvršćuje veru zajednice. Pavle napominje u 1. Korinćanima 14,3 da proroštvo jača, ohrabruje i teši narod Božji. Ovaj test se razlikuje od testa hristocentričnog

svedočanstva jer posmatra praktični uticaj proročke poruke, a ne njeno usmeravanje pažnje na doktrine. Pravo proroštvo poziva ljude na pokajanje, veru i dublji duhovni rast. Nasuprot tome, lažni proroci često vode ljude u zabunu, podelu ili duhovnu obamrlost (Jezekilj 13,22; 2. Petrova 2,1–3). Iako ponekad upućuje upozorenja, pravi prorok u svojoj službi u krajnjoj liniji donosi osvedočenje i duhovnu obnovu, a ne očaj ili samouzvišenje.

3. Biblijski testovi treba da budu primenjeni i na proročku službu Elen G. Vajt.

Kada se primene na Elen G. Vajt, četiri osnovna testa – vernost Svetom pismu, ispunjena predviđanja, hristocentrično svedočanstvo i plodovi života/službe – pružaju snažne dokaze u prilog njenoj proročkoj službi.

Za dalje proučavanje: Za diskusiju o tome kako se četiri osnovna biblijska testa primenjuju na Elen G. Vajt, vidi: Gerhard Pfandl, „Dar proroštva: Uloga Elen Vajt u Božjoj crkvi ostatka“, str. 58–64. originala (Gerhard Pfandl, *The Gift of Prophecy: The Role of Ellen White in God's Remnant Church* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2008], pp. 58–64).

<https://egwwritings.org/read?panels=p13965.381&index=0>

Proročki poziv i nalog: Elen G. Vajt nije preuzela proročku ulogu na sopstvenu inicijativu. Kada je imala 17 godina, nakon mileritskog razočaranja 1844. godine, primila je svoju prvu viziju u kojoj je videla adventni narod kako putuje uskom stazom ka Novom Jerusalimu. Bila je veoma uzdržana u prihvatanju proročkog poziva, osećajući se nedostojnom i fizički slabom. Međutim, nakon što je primila više vizija od Boga, kao i ohrabrenje od ostalih vernika, prihvatila je svoju ulogu. Baš kao i Jeremija (Jeremija 1,6–10), u početku se opirala navodeći ličnu slabost. Takođe, kao što je to iskustio Isaija (Isaija 6,5–8), doživela je dubok duhovni susret koji je preoblikovao njenu misiju. I baš kao što se dogodilo sa Pavlom (Dela apostolska 9,1–19), njena služba je proizašla iz trenutka božanske intervencije. Njen poziv su takođe potvrdili rani adventni vernici, od kojih su mnogi bili svedoci njenih vizionarskih iskustava i dubokog uticaja njenih poruka na adventni pokret.

Proročka odvažnost i beskompromisna istinoljubivost: Elen G. Vajt nikada nije prestala da govori teške, nepopularne istine. Ukoravala je greh, osporavala samozadovoljstvo i pozivala na reformu načina života, upravljanja crkvom, kao i na reformu lične posvećenosti. U duhu biblijskih proroka, kao što su Ilija (1. Carevima 18) i Jovan Krstitelj (Matej 14,3, 4), bila je spremna da govori protiv nepravde, bez obzira na ličnu cenu. Njena spremnost da nepokolebljivo stoji uz istinu, uprkos protivljenjima, potvrđuje proročki obrazac – vidi: Gilbert M. Valentin, „Prorok i predsednici“ (Gilbert M. Valentine, *The Prophet and the Presidents* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2011]). (Ova knjiga govori o uticaju Elen Vajt na vođstvo rane Hrišćanske adventističke crkve.)

Natprirodni znaci i dokazi: Iako se Elen G. Vajt nije oslanjala na čuda kako bi dokazala svoj proročki poziv, postojali su brojni natprirodni aspekti njenih proročkih iskustava, kao što su fizički fenomeni tokom vizija i izuzetno poznavanje prošlih i budućih događaja – vidi: Herbert Daglas, „Oni su bili tamo: Priče onih koji su bili svedoci proročkog dara Elen Vajt i poverovali“ (Herbert Douglass, *They Were There: Stories of Those Who Witnessed Ellen White's Prophetic Gift and*

Believed [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2005]). Iako biblijska čuda ne bi trebalo da budu jedini test proroka, ovi natprirodni znaci veoma liče na iskustva proroka Danila (Danilo 10,8–17) i proroka Jezekilja (Jezekilj 3,12–15), kod kojih su se ispoljavala neobična fizička stanja dok su bili u viziji.

Izgrađivanje i duhovna korist: Jedna od najsnažnijih potvrda proročkog dara Elen G. Vajt je uticaj njenih spisa na duhovni život pojedinaca i adventnog pokreta. Njene poruke su dovele do duhovnog oživljavanja i reforme, a njene knjige i propovedi su pozvale bezbrojne pojedince na dublju posvećenost Bogu, predaniji molitveni život i jaču vernost Svetom pismu. Njena proročka služba ispunjava reči iz teksta 1. Korinćanima 14,3, koji navodi da pravo proroštvo izgrađuje, opominje i teši vernike. Njeni spisi nastavljaju da donose plodove, izgrađujući i jačajući vernike širom sveta i potvrđujući njenu proročku autentičnost.

Za dalje proučavanje: Vidi: Denton E. Rebok, „Verujte Njegovim prorocima“, poglavlja 7–9, za dodatne dokaze o proročkoj autentičnosti Elen Vajt pored gorenavedenih osam testova (Denton E. Rebok, *Believe His Prophets* [Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association, 1956], chapters 7–9).

<https://egwwritings.org/read?panels=p654.582&index=0>

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Zašto je od suštinske važnosti da testiramo proroke umesto da ih prihvatamo ili odbacujemo na osnovu ličnih osećanja ili mišljenja većine?
2. Koje opasnosti nastaju kada ljudi ne testiraju proroke u skladu sa Svetim pismom? Možete li da se setite nekih savremenih primera u kojima su lažne tvrdnje dovele do obmane?
3. Kako možemo da primenimo ove testove kada se danas susretnemo sa tvrdnjama o proročkom daru?
4. Kakvu ulogu igraju božanski poziv i nalog u potvrđivanju pravog proroka? Kako možemo da razlikujemo samoprozvanog proroka od onoga koga je zaista Bog pozvao?
5. Zašto je važno pažljivo ispitati natprirodne znake? Kako čudesni događaji mogu da zavaraju ako se ne procenjuju uporedo sa biblijskim načelima?
6. Kako načelo izgrađivanja pomaže u razlučivanju pravih proroka od lažnih? Kakav bi trebalo da bude uticaj poruke pravog proroka na crkvu i pojedince?
7. Kako se proročki poziv Elen G. Vajt uklapa u biblijski obrazac božanskog naloga? Kako je ona prvobitno odgovorila na svoj poziv i kako to može da se uporedi sa ličnostima poput proroka Jeremije ili apostola Pavla?
8. Na koje je načine Elen G. Vajt izgrađivala crkvu i pojedince? Kako njeni spisi nastavljaju da utiču na duhovni rast i misiju?

9. Kako proučavanje i primena ovih biblijskih testova može da ojača naše poverenje u Božje vodstvo kroz proročku službu?

POUKA 10

Proročki autoritet i relevantnost

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Jevrejima 4,12

Središte proučavanja: 2. Mojsijeva 4,10–16; Luka 8,22–25; Jovan 3,1–10; Dela apostolska 16,25–34; 1. Korinćanima 5,1–5; Luka 7,28

Uvod

Proročki autoritet u Svetom pismu utemeljen je na Božjem direktnom otkrivenju, pri čemu biblijski proroci služe kao Njegovi vesnici za prenošenje Njegove volje. Tekst Jevrejima 4,12 potvrđuje silu i konačnost Svetog pisma, izjavljujući da je „živa riječ Božija, i jaka, i oštija od svakoga mača oštra s obje strane“, prodirući u srce i sudeći mislima i namerama. Ovaj stih naglašava jedinstvenu i moćnu prirodu biblijskog kanona, koji stoji kao Božje konačno otkrivenje i koji usmerava veru i doktrinu za sva pokolenja.

Proročka uloga Elen G. Vajt mora se razumeti u svetlu ovog konačnog autoriteta. Kao postkanonska dela, njeni spisi ne dodaju Svetom pismu niti ga zamenjuju, već služe da uzdignu i primene njegova načela. Kao i kod drugih nekanonskih proroka kroz istoriju, njena uloga je uloga opominjanja, ohrabrivanja i vođenja crkve, uvek je usmeravajući ka vrhovnom autoritetu Biblije. Ova veoma važna pouka pomoći će članovima vaših subotnoškolskih razreda da razumeju ispravan odnos spisa Elen G. Vajt prema konačnom autoritetu Svetog pisma.

Drugi deo: Komentar

1. Biblijski kanon je zbirka knjiga (od Prve knjige Mojsijeve do Otkrivenja) koje su božanski nadahnute i, stoga, autoritativne i obavezujuće za hrišćansku veru.

Biblijski kanon obuhvata šezdeset šest knjiga, koje je napisalo najmanje četrdeset autora tokom približno hiljadu petsto godina. Termin *kanon* potiče od hebrejske reči *qaneh* i grčke reči *kanon*, što znači „merilo“ ili „merna palica“. S vremenom je ovaj termin preuzeo značenje „pravilo“ ili „standard“, da bi potom počeo da se primenjuje na hrišćansko Sveto pismo kao merilo prema kojem se procenjuju svi ostali religijski spisi. Kanon Svetog pisma odnosi se na zbirku knjiga, od Prve knjige Mojsijeve do Otkrivenja, koje su božanski nadahnute, autoritativne i obavezujuće za hrišćansku veru i praksu. Hrišćani zastupaju stav da je biblijski kanon potpun i zatvoren, što znači

da mu se nikakvi drugi spisi ne mogu dodati. Kao takva, Biblija je potpuno i konačno otkrivenje Božje volje čovečanstvu i vrhovni autoritet za hrišćansku veru i učenje (2. Timotiju 3,16.17).

2. U Bibliji postoje dva osnovna tipa proroka: kanonski i nekanonski.

Pisci biblijskih knjiga koje čine kanon, nadahnuti Bogom, poznati su kao kanonski ili „pisani“ proroci. Međutim, Sveto pismo spominje i proroke koji nisu doprineli biblijskom kanonu. Ovi nekanonski proroci uključuju ličnosti kao što su Marija, Devora, Olda, Ilija, Jelisije i Noje u Starom zavetu, kao i Jovan Krstitelj, Agav, Sila, Ana i četiri Filipove kćeri u Novom zavetu. Iako su njihove poruke bile podjednako nadahnute (2. Carevima 17,13; Dela apostolska 9,10; Dela apostolska 13,2; Dela apostolska 21,11), njihovi spisi nisu uključeni u biblijski kanon.

Kanonske i nekanonske proroke najbolje možemo da razumemo kroz njihov opseg delovanja i kroz njihovu funkciju.

Opseg se odnosi na ograničeni doseg autoriteta nekanonskog proroka. Njihove poruke bile su specifične za određene ljude ili vremenske periode. Na primer, Natanova služba bila je usmerena na careve Davida i Solomuna, obraćajući im se u ključnim trenucima njihove vladavine (1. Samuilova 12; 2. Samuilova 7; 1. Carevima 1). Nasuprot tome, kanonski spisi su bili namenjeni svim generacijama i ostaju autoritativni za sve vernike kroz istoriju.

Funkcija se odnosi na ulogu nekanonskih proroka u odnosu na Sveto pismo. Njihove poruke nisu uvodile nova doktrinarna učenja, već su primenjivale, pojašnavale ili naglašavale postojeće biblijske istine. Jasan primer je proročica Olda, koju je Josija konsultovao umesto njenog savremenika, proroka Jeremije (čiji su spisi postali deo kanona). Oldino proroštvo sadržalo je dva dela: (1) upozorenje da će se Izrael suočiti sa prokletstvima iz teksta 5. Mojsijeva 28 zbog svog idolopoklonstva (2. Dnevnika 34,24.25) i (2) obećanje Josiji da će biti sahranjen u miru, zahvaljujući njegovom pokajanju (2. Dnevnika 34,26–28). Iako su njena otkrivenja bila nova za Josiju, ona su samo potvrdila postojeću poruku knjige zakona (2. Dnevnika 34,14), potvrđujući kaznu za neposlušnost i blagoslove za pokajanje.

Za razliku od nekanonskih proroka, kanonski spisi nemaju ograničenja u opsegu ili funkciji. Oni služe kao Božje nepogrešivo otkrivenje za celo čovečanstvo, „korisno za učenje, za karanje, za popravljavanje, za poučavanje u pravdi“ (2. Timoteju 3,16). Otkrivenje 22,18.19 upozorava na dodavanje ili oduzimanje od Božje reči, potvrđujući konačnost kanona. Tako zatvoren biblijski kanon ostaje vrhovni test istine (Isaija 8,20), obezbeđujući da se svi religijski spisi – bili oni nadahnuti ili ne – mere prema njegovom božanskom standardu.

3. Elen G. Vajt je delovala kao postkanonsko ispoljavanje proročkog dara i stoga je podređena Bibliji.

Autentičan postkanonski proročki dar ne osporava niti umanjuje autoritet biblijskog kanona. Naprotiv, on se podređuje kanonu radi ispitivanja i procene, uvek delujući u skladu sa njim. Poput nekanonskih proroka u Svetom pismu, on nikada ne uvodi novu doktrinu, već osnažuje postojeće otkrivenje.

Adventistički teolog Frenk Holbruk objasnio je odnos između postkanonskog proročkog dara i Svetog pisma:

„Počevši od Mojsija (15. vek pre nove ere), Božja otkrivenja počinju da se zapisuju; tokom vekova, drugi proroci beleže poruke koje su im poverene, onako kako je Bog smatrao prikladnim da produbi razumevanje Svoje volje kod Svog naroda. Konačno, Bog je izabrao da Svoje vrhunsko otkrivenje pruži kroz Svog Sina. Isus Hristos je ljudskoj porodici dao najveće otkrivenje Boga koje ljudi mogu da prime (Jovan 1,18). Novi zavet je nadahnuto apostolsko svedočanstvo i tumačenje Isusa Hrista i Njegovog učenja. Kao što su Njegov život i objava neponovljivi, tako je i njihovo svedočanstvo o Njemu neponovljivo. Pošto Hristov život na Zemlji i apostolsko tumačenje tog života pružaju vrhunsko otkrivenje Boga, nijedna funkcija proročkog dara (kao jednog od duhovnih darova) nakon [Novog zaveta] ne može da se izjednači sa tim jedinstvenim svedočanstvom, da ga zameni ili da mu se doda. Naprotiv, sve tvrdnje o posedovanju proročkog dara moraju da budu preispitane pomoću Svetog pisma (1. Solunjanima 5,19–21; 1. Jovanova 4,1–3; Matej 7,15–20)“ – Frenk Holbruk, „Biblijski osnov za savremenog proroka“ (Frank Holbrook, *The Biblical Basis for a Modern Prophet*).

Dostupno na: <https://www.adventistbiblicalresearch.org/materials/the-biblical-basis-for-a-modern-prophet/>

Adventisti sedmog dana posmatraju proročku ulogu Elen G. Vajt unutar ovog okvira. Kao postkanonski prorok, ona nije menjala niti osporavala zatvoreni biblijski kanon, već ga je uzdizala kao vrhovni autoritet. Kao i kod nekanonskih proroka pre nje, nadahnuće Elen G. Vajt bilo je isto kao i kod biblijskih pisaca, ali je njen autoritet bio podređen Svetom pismu. Ona je nastojala da uzvisi, razjasni i primeni biblijsku istinu, uvek upućujući vernike nazad na Božju Reč kao vrhovni standard.

Poput spomenutih nekanonskih proroka, proročka služba Elen G. Vajt bila je ograničena u opsegu – bila je usmerena prvenstveno na adventiste sedmog dana, a ne na širu hrišćansku zajednicu. Dž. N. Endrjuz je naglašavao da njen dar nije test hrišćanskog karaktera za one izvan pokreta, ali jeste autoritativan za one koji su prepoznali njegovu svetlost. Ipak, neka od njenih dela, kao što su „Put Hristu“ i „Velika borba“, imala su širi uticaj, nudeći teološke uvide primenljive i izvan adventizma. Ona je svoju pažnju usredsređivala na pripremu crkve za njenu misiju i za Hristov drugi dolazak, čineći svoju službu specifičnom za određeno vreme.

Proročki dar Elen G. Vajt takođe je bio ograničen u funkciji. Njena uloga kao postkanonskog proroka znači da njeni spisi, iako nadahnuti, nemaju isti kanonski autoritet kao Sveto pismo. Njena proročka služba definisana je njenim hronološkim položajem – delovanjem posle zatvaranja biblijskog kanona. Stoga, njena funkcija nije bila da dodaje novu doktrinu, već da uputi vernike nazad na Bibliju, da uzdigne njena učenja i primeni njena načela. Njena služba imala je ulogu da vodi, opominje i jača crkvu, podržavajući princip *sola Scriptura* – Bibliju kao vrhovni autoritet u veri i praksi. Radi daljeg pojašnjenja „funkcionalne“ prirode postbiblijskog proročkog dara i Elen G. Vajt vidi: Džon K. Pekam, „Bog sa nama“, str. 609–614. originala (John C. Peckham, *God With Us*, pp. 609–614).

Sledeća izjava najbolje oslikava stav i teološku poziciju Elen G. Vajt prema Bibliji: „Kada bi se Božja reč jela kao hrana za dušu, kada bi se prema njoj postupalo s poštovanjem i uvažavanjem, ne bi bilo potrebe za mnogim i ponovljenim svedočanstvima koja se iznose. Jednostavne izjave Svetog pisma bile bi prihvaćene i po njima bi se postupalo. Njegova živa načela su kao lišće drveta života za isceljenje naroda. Reč živoga Boga nije samo napisana, već i izgovorena. Biblija je Božji glas koji nam govori, isto tako sigurno kao da ga možemo čuti svojim ušima. Kada bismo to shvatili, sa kakvim bismo strahopoštovanjem otvarali Božju reč i sa kakvom bismo usrdnošću

istraživali njene pouke! Čitanje i razmišljanje o Svetom pismu smatralo bi se susretom sa Beskonačnim – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 6, str. 393. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 6, p. 393).

Za dalje proučavanje: Za više informacija o stavu pionira o konačnom autoritetu Svetog pisma i odnosu spisa Elen G. Vajt prema biblijskom kanonu u smislu njihovog opsega i funkcije vidi: Džad Lejk, „Elen Vajt na udaru kritike“, str. 132–143, 151–162. originala (Jud Lake, *Ellen White Under Fire*, pp. 132–143, 151–162).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Kako možete da koristite biblijsko razumevanje zatvorenog kanona da biste procenili savremene tvrdnje o proročkom daru unutar i izvan Adventističke crkve?
2. Kako možete da obezbedite da vaša verovanja i odluke budu usklađeni sa biblijskim kanonom, a ne sa kulturološkim ili ličnim sklonostima?
3. Koje praktične korake možete da preduzmete da biste produbili svoje poverenje u autoritet i nadahnuće Biblije?
4. Kako možete da obezbedite da vaša vera i praksa budu čvrsto ukorenjeni u Bibliji, dok istovremeno cenite vođstvo duhovnih vođa ili postkanonski proročki glas?
5. Ako su nekanonski proroci pojašnjavali i osnaživali biblijske istine bez dodavanja novih doktrina, kako bi ovo načelo trebalo da vodi savremene duhovne učitelje i vođe?
6. Kako reagujete kada neko tvrdi da ima „novo otkrivenje“ od Boga? Koja biblijska načela treba da koristite za procenu takvih tvrdnji?
7. Šta znači da je savremeni proročki dar „podređen Svetom pismu“? Kako se ovo načelo primenjuje na procenu savremenih tvrdnji o božanskom otkrivenju?
8. Ako su spisi Elen G. Vajt imali funkciju da uzdignu, razjasne i primene biblijsku istinu, kako bi njene spise trebalo koristiti u odnosu na Bibliju? Da li ste se ikada susreli sa situacijama u kojima su ljudi njene spise postavljali iznad Biblije?
9. Kako biste mogli da na prikladan način delite njene spise sa onima koji nisu deo Hrišćanske adventističke crkve, zadržavajući Sveto pismo kao primarni temelj?
10. Koje su neke od uobičajenih zabluda o spisima Elen G. Vajt i kako možete da obezbedite da vaše razumevanje bude biblijski utemeljeno?
11. Kako možete da date prednost direktnom proučavanju Biblije u odnosu na duhovnu literaturu, komentare, pa čak i na spise Elen G. Vajt, dok istovremeno izvlačite korist iz njih?

POUKA 11

Proročko pojavljivanje u ključnim trenucima

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Amos 3,7

Središte proučavanja: 2. Petrova 2,5; Sudije 4,4–16; 1. Carevima 18,21.38.39; Isaija 59,1–4; Nemija 9,30; Otkrivenje 1,1–3

Uvod

Kroz istoriju, Bog je podizao proroke u ključnim trenucima kako bi otkrio Svoju volju i vodio Svoj narod. Prorok potvrđuje: „Jer Gospod Gospod ne čini ništa ne otkrivši tajne svoje slugama svojim prorocima“ (Amos 3,7), naglašavajući da božansko otkrivenje često prethodi značajnim događajima. Bilo da su upozoravali na predstojeći sud, pozivali na pokajanje ili pružali ohrabrenje u trenucima krize, proroci su igrali ključnu ulogu u oblikovanju duhovnog puta Božjeg naroda. Njihove poruke nisu poticale od njih samih, već su bile božanski nadahnute, obezbeđujući da Božje namere budu jasno saopštene onda kada su Njegovom narodu bile najpotrebnije.

Ova pouka ispituje kako se proročki glasovi pojavljuju u prelomnim istorijskim trenucima i na osnovu kojih načela se oni proveravaju. Iako Sveto pismo stoji kao vrhovni autoritet, Bog je nastavio da pruža proročko vođstvo Svom narodu, uključujući i ono preko Elen G. Vajt. Njeni spisi, kao i spisi proroka iz prošlosti, pojavili su se u odlučujućem istorijskom trenutku, nudeći jasnoću, ispravljanje i ohrabrenje Božjem adventnom narodu. Razumevanje uloge proročkih ispoljavanja u kritičnim vremenima pomaže nam da cenimo način na koji Bog vodi Svoj narod, zadržavajući Sveto pismo kao naš vrhovni standard istine.

Drugi deo: Komentar

1. Bog je intervenisao u ključnim trenucima istorije spasenja preko Svojih proroka.

Potop: Čovečanstvo je postalo iskvareno, i Bog je odlučio da sudi svetu potopom (1. Mojsijeva 6,5–7). Noje, „propovednik pravde“ (2. Petrova 2,5), upozoravao je ljude dok je gradio barku (1. Mojsijeva 6,13–22). Uprkos njegovoj proročkoj poruci, samo je njegova porodica poslušala poziv (1. Mojsijeva 7,1.7). Potop je uništio sav ljudski život osim života onih u barci (1. Mojsijeva 7,21–23). Nakon toga, Bog je sklopio zavet sa Nojem, simbolizovan dugom, obećavajući da više nikada neće uništiti zemlju vodom (1. Mojsijeva 9,8–17).

Sudije: Tokom perioda sudija, Izrael je više puta zapadao u idolopoklonstvo i bio potlačen (Sudije 2,11–19). Devora, koja je bila i prorok i sudija, vodila je Izrael tokom krize koju je podstakao hananski car Javin (Sudije 4,4–7). Devora je pozvala Varaka da predvodi vojsku protiv Javinovog zapovednika Sisara, i prerekla je da će ga poraziti žena (Sudije 4,8.9). Njeno proroštvo se ispunilo kada je Jael ubila Sisara (Sudije 4,17–21). Pored Devore, i drugi proroci, poput Samuila (koji je kasnije uveo Izrael u monarhiju), igrali su značajnu ulogu u duhovnom vođenju Izraela (1. Samuilova 3,19–21; 1. Samuilova 8,4–7).

Izraelska kriza: Pod carem Ahavom i caricom Jezaveljom, Izrael je bio duboko ogrezao u obožavanje Vala (1. Carevima 16,30–33). Ilija se pojavio kao moćan proročki glas i objavio božanski sud suše u trajanju od tri i po godine (1. Carevima 17,1). Na gori Karmil, Ilija se suočio sa Valovim prorocima i prizvao oganj s neba da bi dokazao Jahveovu nadmoć (1. Carevima 18,19–39). Uprkos ovoj pobjedi, pokajanje Izraela bilo je kratkoga daha, pa je Ilija pobjegao od Jezaveljinog gneva (1. Carevima 19,1–3). Njegova proročka misija kulminirala je njegovim vaznesenjem na Nebo, ali ne pre nego što je pomazao Jelisija za svog nasljednika (1. Carevima 19,15.16.19–21). Jelisije je zatim nastavio bitku za vernost Izraela (2. Carevima 2,9–14).

Period pre izgnanstva: Kako su Izrael (Severno carstvo) i Juda (Južno carstvo) nastavili sa idolopoklonstvom i nepravdom, proroci su upozoravali na predstojeći sud (Osija 4,1.2; Amos 5,10–12; Isaija 1,4–7). Isaija je govorio o uništenju (Isaija 10,5.6) i o dolasku Mesije (Isaija 9,6.7; Isaija 53,3–7). Jeremija, poznat kao „prorok koji plače“, preklinjao je Judejce da se pokaju (Jeremija 7,3–7), ali je prorokovao i o izgnanstvu u Vavilon (Jeremija 25,11.12), kao i o budućem novom zavetu (Jeremija 31,31–34). Mihej je osuđivao korupciju (Mihej 3,9–12), ali je preurekao pojavu Mesijanskog vladara iz Vitlejema (Mihej 5,2). Sofonija i Avakum su upozoravali na uspon Vavilona (Sofonija 1,14–18; Avakum 1,5.6), dok je Naum predvideo pad Asirije (Naum 1,7–9; Naum 3,1–7). Uprkos ponovljenim upozorenjima da se pokaju, Izrael je pao pod asirsku vlast 722. godine pre nove ere (2. Carevima 17,6.7), a Judejci su odvedeni u izgnanstvo 586. godine pre nove ere (2. Carevima 25,8–11).

Period izgnanstva: Tokom vavilonskog ropstva, Jezekilj je služio izgnanicima, nudeći i upozorenja (Jezekilj 2,3–7; Jezekilj 3,17–21) i vizije obnove, uključujući dolinu suvih kostiju (Jezekilj 37,1–14). Danilo je služio na dvorovima Vavilona i Persije, tumačeći snove koji su otkrivali Božji suverenitet nad svetskim carstvima (Danilo 2,27.28; Danilo 4,17). Njegova proroštva su takođe ukazivala na buduće mesijansko carstvo (Danilo 7,13.14). Avdija je prorokovao protiv Edoma, osuđujući ih zbog radovanja padu Jude (Avdija 10–14). Iako u izgnanstvu, Jevreji su sačuvali svoj identitet i bili su podržani proročkom nadom (Psalmi 137,1–6; Jeremija 29,10–14).

Period posle izgnanstva: Pošto je Persija osvojila Vavilon, car Kir je 538. godine pre nove ere dozvolio Jevrejima da se vrate (Jezdra 1,1–4; Isaija 44,28), ali proces obnove je bio spor (Jezdra 4,4.5.24). Agej je podsticao Božji narod da dovrši hram (Agej 1,2–8). Istovremeno, Zaharija je pružio vizije buduće obnove, uključujući proroštvo o dolazećem caru (Zaharija 9,9). Malahija, poslednji starozavetni prorok, osudio je duhovnu apatiju (Malahija 1,6–10; Malahija 3,8.9) i preurekao dolazak „Ilije“, što se ispunilo u službi Jovana Krstitelja (Malahija 4,5.6; Matej 11,14). Ovi naponi su postavili temelj za dolazak Isusa Hrista.

Dolazak Mesije: Jovan Krstitelj je pripremio put Isusu Hristu pozivajući ljude na pokajanje (Matej 3,1–3; Luka 3,3–6) i proglašavajući Isusa Jagnjetom Božjim (Jovan 1,29.36). Isus Hristos je Vrhovni Prorok (Jevrejima 1,1–3), koji je ispunjenje celokupnog proroštva (Matej

5,17; Luka 24,44), koji otkriva Božju volju u potpunosti (Jovan 14,9.10) i uspostavlja novi zavet (Luka 22,20; Jevrejima 9,15). Njegova smrt i vaskrsenje označavaju vrhunac istorije spasenja (Otkrivenje 12,10.11).

Za dalje proučavanje: Vidi: Vilem A. VanGemerena, „Napredak spasenja: Priča o spasenju od stvaranja do Novog Jerusalima“ (Willem A. VanGemerena, *The Progress of Redemption: The Story of Salvation From Creation to the New Jerusalem* [Grand Rapids, MI: Baker Books, 1988]).

2. Bog je koristio Elen G. Vajt da vodi Hrišćansku adventističku crkvu tokom njenih ključnih trenutaka.

Značajni periodi u istoriji adventizma koji slede mogu da budu oblasti za diskusiju.

Veliko razočaranje i Sabatne konferencije: Ubrzo nakon Velikog razočaranja 1844. godine, proročki dar Elen G. Vajt uverio je zbunjene milerite da ih Bog nije napustio. Tokom istorijskih Sabatnih konferencija, kada su se vernici od 1848. do 1850. godine okupljali da proučavaju Sveto pismo i učvrste svoje doktrine, proročki dar im je pomogao da prebrode to iskustvo – vidi: Džordž Najt, „Kratka istorija Adventista sedmog dana“ str. 38–42. originala (George Knight, *A Brief History of Seventh-day Adventists* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1999], pp. 38–42).

Američki građanski rat: U ranom periodu velike krize nacije, tokom Građanskog rata, Elen G. Vajt je tešila svoje adventne čitaoce mislju da iako „Bog kažnjava ovu naciju za veliki zločin ropstva“, On i dalje „drži sudbinu nacije u Svojim rukama“. Shodno tome, On „neće dozvoliti da se pobeđe postižu brže nego što je On odredio, i neće dozvoliti više gubitaka severnjacima nego što je On u Svojoj mudrosti smatrao prikladnim, da bi ih kaznio za njihove grehe“ – Elen G. Vajt, „Svedočanstva za crkvu“, tom 1, str. 264, 267. originala (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 1, pp. 264, 267). Ovo predviđanje pobeđa i poraza za Uniju nagoveštavalo je konačnu pobeđu Severa nakon mnogo patnje – vidi: Džad Lejk, „Nacija u Božjim rukama: Elen Vajt i Građanski rat“ (Jud Lake, *A Nation in God's Hands: Ellen White and the Civil War* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2017]).

Mineapolis 1888: Tokom sedamdesetih i osamdesetih godina devetnaestog veka, Elen G. Vajt je prepoznala legalizam unutar crkve i opominjala crkvene vođe da se ugledaju na Isusa Hrista radi spasenja, a ne da se oslanjaju na sebe. Njena snažna podrška porukama A. T. Džonsa i E. Dž. Vagonera, usredsređenim na Isusa Hrista, na zasedanju Generalne konferencije 1888. godine, pokrenula je proces da opravdanje verom ponovo postane centar adventističke teologije. Na ove i druge načine, proročki dar Elen G. Vajt pomogao je crkvi da prebrodi ključne periode nemira i zbunjenosti – vidi: Džordž Najt, „Praktični vodič kroz poruku iz 1888. godine“ (George Knight, *A User-friendly Guide to the 1888 Message* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998]).

Knjige usredsređene na Isusa Hrista tokom devedesetih godina devetnaestog veka: U godinama nakon 1888. godine, gđa Vajt je veliki deo svog izdavačkog rada usmerila na temu spasenja u Isusu Hristu. Tokom devedesetih godina devetnaestog veka, objavila je niz knjiga usredsređenih na Isusa Hrista. Počevši od knjige „Put Hristu“ (1892. godine), objavila je i knjige: „Misli s Gore blagoslova“ (1896. godine), „Čežnja vekova“ (1898. godine) i „Hristove očigledne pouke“ (1900. godine). Ova grupa knjiga, objavljena neposredno pre osvita novog veka,

bila je kulminacija putanje Elen G. Vajt u uzdizanju Isusa Hrista i značajno je uticala na crkvu u njenoj hristologiji.

Kriza Trojstva: Na prelazu između devetnaestog i dvadesetog veka, knjiga „Čežnja vekova“ (1898. godine) je posebno uticala na razmišljanje crkve o punom božanstvu Isusa Hrista i ličnosti Svetoga Duha. Elen G. Vajt je izjavila, nedvosmislenim rečima, da je Isus Hristos „Onaj koji večno postoji“, i da je „u Hristu iskonski, nepozajmljeni, nestečeni život“, te da je Sveti Duh „treće lice Božanstva“ – Elen G. Vajt, „Čežnja vekova“, str. 470, 530, 671. originala (Ellen G. White, *The Desire of Ages*, pp. 470, 530, 671). Ove reči su na kraju udaljile crkvu od poluarijanizma Urije Smita, koji je iste godine izjavio da je Hristos bio „izveden“ od Oca u večnoj prošlosti – vidi: Urija Smit, „Gledajući na Isusa“, str. 10. originala (Uriah Smith, *Looking Unto Jesus* [Battle Creek, MI: Review and Herald, 1898], p. 10); takođe dostupno na:

<https://egwwritings.org/read?panels=p1317.38&index=0;>

vidi takođe: Merlin Bert, „Trojstvo u istoriji adventista sedmog dana“, „Ministry“, februar 2009. godine, str. 5–8. originala (Merlin Burt, *The Trinity in Seventh-day Adventist History, Ministry*, February 2009, pp. 5–8); takođe dostupno na:

<https://www.ministrymagazine.org/archive/2009/02/the-trinity.html>.

Za dalje proučavanje: Za detalje o uticaju Elen G. Vajt na ključne periode: (1) doktrinarnog razjašnjavanja; (2) stavljanja naglaska na zdravstvenu vest; i (3) obrazovanja i izdavaštva, vidi: Herbert Daglas, „Vesnik Gospodnji“, str. 256–239. originala (Herbert Douglass, *Messenger of the Lord* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 1998], pp. 256–369); takođe dostupno na:

[https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317\(656.2320\)&index=0](https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317(656.2320)&index=0).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Noje je propovedao mnogo godina, ali se samo njegova uža porodica ukrcala u barku. Kako nas ta činjenica uči o neophodnosti vernosti i istrajnosti u prenošenju Božje poruke, bez obzira na ishod?
2. Ilija se suočio sa obožavanjem Vala. Koji savremeni „idoli“ prete našoj veri danas i kako možemo da se suočimo sa njima?
3. Danilo je ostao veran u izgnanstvu. Kako možemo da ostanemo verni Bogu kada smo okruženi vrednostima koje su suprotne našim?
4. Jovan Krstitelj je pripremio put Isus Hristu. Kako mi možemo da pomognemo drugima da se danas sretnu sa Isusom?

5. Nakon razočaranja 1844. godine, Elen G. Vajt je ohrabrila vernike. Kako mi treba da odgovorimo na razočaranje na našem duhovnom putovanju?
6. Tokom Građanskog rata, Elen G. Vajt je naglašavala Božji suverenitet. Kako to utiče na način na koji mi posmatramo današnje globalne događaje?
7. Poruka iz 1888. godine ponovo je usmerila adventiste na opravdanje verom. Kako možemo da obezbedimo da Hristos i Njegovo jevanđelje ostanu u središtu naše vere?
8. Kako su knjige Elen G. Vajt, usredsređene na Isusa Hrista i objavljene devedesetih godina devetnaestog veka, uticale na crkvu i pojedine adventiste?
9. Elen G. Vajt je razjasnila puno božanstvo Isusa Hrista i Svetoga Duha. Zašto je ispravno razumevanje Božanstva ključno za našu veru?
10. Proročki dar je uvek vodio Božji narod u krizi. Kako možemo da prepoznamo i odgovorimo na Božje vođstvo danas?
11. Proroci su često morali da prenose teške poruke. Kako možemo da odvažno i sa osećanjem delimo Božju istinu?
12. Na koje je načine Bog govorio vašem životu kroz Sveto pismo, duhovne savetnike ili lična iskustva?
13. Kako vas pouke iz biblijske i adventističke istorije nadahnjuju da danas budete verni svedok za Boga?

POUKA 12

Proročka otkrivenja za poslednje vreme

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Joilo 2,28

Središte proučavanja: Joilo 2,28–31; Dela apostolska 2,1–21; Efescima 4,11–14; Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 19,10; Dela apostolska 2,36–42

Uvod

Prorok Joilo u tekstu Joilo 2,28 obećava naročito ispoljavanje proročkog dara pre dolaska Gospodnjeg: „I poslije ću izliti duh svoj na svako tijelo, i proricaće sinovi vaši i kćeri vaše“, što ukazuje na to da će doći do pojačavanja proročkog oglašavanja pre dana Gospodnjeg (Drugog Hristovog dolaska). Otkrivenje 12,17 opisuje poslednji ostatak na Zemlji kao one koji „imaju svedočanstvo Isusovo“, što predstavlja jasno hrišćansko proročko oglašavanje.

Adventisti su oduvek verovali u nastavak duhovnih darova i nakon biblijskih vremena. „Sveto pismo svedoči da je jedan od darova Svetog Duha proroštvo. Ovaj dar je znak prepoznavanja crkve ostatka i verujemo da se on ispoljio u službi Elen G. Vajt. Njeni spisi govore crkvi proročkim autoritetom i pružaju joj utehu, vođstvo, pouku i ispravljanje. Oni takođe jasno stavljaju do znanja da je Biblija merilo prema kojem se svako učenje i iskustvo mora proveriti“, kao što je navedeno na:

<https://adventist.org/beliefs/official/gift-of-prophecy>.

Ova pouka se usredsređuje na prirodu proročkog dara u poslednje vreme. Ona pruža učitelju priliku da povede razred u razmišljanju o proročkoj službi Elen G. Vajt kao delu ispunjenja obećanja o proročkom daru za poslednje vreme.

Drugi deo: Komentar

1. Dar proroštva i ostali duhovni darovi nastaviće se do drugog Hristovog dolaska.

Sveto pismo ne pruža nikakve dokaze koji bi sugerisali da je proročki dar – ili bilo koji drugi duhovni dar – prestao nakon zatvaranja biblijskog kanona. Naprotiv, Biblija pruža značajnu podršku ideji o neprekidnom prisustvu i delovanju ovih darova sve do kraja vremena. Joilo 2,28 je temeljni tekst u tom pogledu, koji proriče izlivanje Svetog Duha u poslednje dane: „I poslije ću

izliti duh svoj na svako tijelo, i proricaće sinovi vaši i kćeri vaše.“ Ovaj odlomak direktno povezuje ispoljavanje proročkog dara sa „velikim i strašnim danom Gospodnjim“ (Joilo 2,31), jasno ukazujući na to da će se dar proroštva ponovo naglašeno pojaviti kako se kraj vremena bude približavao.

Slično tome, Malahija 4,5 predviđa oživljavanje proročkog duha u obliku poruke slične Ilijinoj pre konačnog suda: „Evo, ja ću vam poslati Iliju proroka prije nego dođe veliki i strašni dan Gospodnji.“ Iako je sam Isus priznao da je ovo proroštvo delimično ispunjeno kroz Jovana Krstitelja (Matej 17,10–13), koji je došao u „duhu i sili Ilijinoj“ (Luka 1,17), On je takođe nagovestio da će se potpuno ispunjenje dogoditi u eshatološkoj budućnosti – neposredno pre konačnog dana Gospodnjeg.

Novi zavet osnažuje ovaj kontinuitet proročkog dara. Isus je upozorio Svoje učenike da će se u poslednje dane pojaviti lažni proroci koji će mnoge prevariti (Matej 24,11.24). Ova opomena logično pretpostavlja prisustvo pravih proroka tokom tog istog perioda – u suprotnom bi upozorenje na laž izgubilo svoj smisao. Pavle takođe potvrđuje trajnu ulogu duhovnih darova, uključujući proroštvo, u izgradnji i vođenju crkve do kulminacije Božjeg plana spasenja.

U Efescima 4,12.13, on piše da su ovi darovi dati „da se sveti priprave za djelo službe, na sazidanje tijela Hristova; dokle dostignemo svi u jedinstvo vjere i poznanje sina Božjeg, u čovjeka savršena, u mjeru rasta visine Hristove“. Ovaj odlomak jasno stavlja do znanja da će duhovni darovi ostati aktivni sve dok crkva ne dostigne svoju božanski predviđenu zrelost – cilj koji neće biti u potpunosti ostvaren sve do Drugog Hristovog dolaska.

2. „Svedočanstvo Isusovo“ (Otkrivenje 12,17) je dar proroštva koji se obznanjuje Božjem narodu poslednjeg vremena.

Na osnovu ovog biblijskog temelja, adventisti potvrđuju da će se proročki dar značajno ponovo ispoljiti na kraju vremena. Otkrivenje 12,17 ističe ključnu karakteristiku Božjeg vernog ostatka – to su oni „koji drže zapovijesti Božje i imaju svjedočanstvo Isusa Hrista“. Izraz „svedočanstvo Isusovo“ bio je predmet pažljivog lingvističkog i teološkog proučavanja, i adventistički teolozi su zaključili da se on eksplicitno odnosi na proročki dar. Otkrivenje 19,10 pojašnjava tu vezu: „Jer je svjedočanstvo Isusovo Duh proroštva.“ Ova veza je dodatno osnažena u Otkrivenju 22,9, gde anđeo poistovećuje Jovana i njegovu „braću proroke“ sa onima „koji drže svedočanstvo Isusovo“ (Otkrivenje 19,10 – *ESV*) i povezuje to svedočanstvo sa proročkim otkrivenjem.

Kroz pedantno ispitivanje ovih odlomaka u njihovom originalnom grčkom kontekstu, adventistička nauka je potvrdila da „svedočanstvo Isusovo“ ukazuje na ispoljavanje proročkog dara unutar ostatka poslednjeg vremena. Shodno tome, postoji snažan biblijski dokaz da će Bog obnoviti proročki dar na uočljiv i nepogrešiv način pre Drugog Hristovog dolaska, vodeći Svoj verni narod kroz burne završne događaje istorije Zemlje – vidi: Ranko Stefanović, „Poglavlje 9: 'Duh proroštva' u Otkrivenju Jovanovom“, u: Alberto Tim i Dvejn Ezmond, urednici, „Dar proroštva u Svetom pismu i istoriji“, str. 186–197. originala (Ranko Stefanovic, *Chapter 9: The 'Spirit of Prophecy' in the Revelation of John*, in Alberto Timm and Dwain Esmond, eds., *The Gift of Prophecy in Scripture and History* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2015] pp. 186–197).

3. Proročki dar Elen G. Vajt osnažuje misiju crkve i motiviše vernike da se duboko posvete Isusu Hristu.

Razmotrite sledeće sažetke izjava Elen G. Vajt o poučavanju i propovedanju Isusa Hrista. Razgovarajte sa svojim razredom o tome kako ove ideje potvrđuju proročki dar, ili „svedočanstvo Isusovo“, i usmeravaju adventističku misiju na Isusa Hrista.

U srcu njenog poziva na misiju je naglasak na uzdizanju Isusa Hrista. Hristos, naglašava ona, uvek mora da predstavlja glavni centar privlačnosti prilikom iznošenja poruke trećeg anđela. Dok se objavljuje istina o suboti, kao i druge životno važne istine, Hristova pravednost nikada ne sme da bude izostavljena. Jedina nada grešnika leži u gledanju ka Golgoti sa jednostavnom, detinjom verom, oslanjanju na Hristove zasluge i pouzdanju u Njegovu milost. Svaki napor u evanđeoskom radu treba da ukazuje na Isusovu silu spasenja, obezbeđujući da poruka ne bude samo doktrinarna, već i otkupiteljska – vidi: Elen G. Vajt, „Evangelizam“, str. 185, 186. originala (Ellen G. White, *Evangelism*, pp. 185, 186).

Propovedanje i poučavanje moraju da budu usredsređeni na Isusa Hrista, pri čemu propovednici treba da budu toliko ispunjeni Hristovom ljubavlju i radošću da Ga u svakoj reči predstavljaju sa dubokom usrdnošću. Hristovo raspeće, vaskrsenje, vaznesenje i ponovni dolazak treba da budu srž svake poruke. Propovednici treba da uzdižu Isusa Hrista u propovedanju, molitvi i pesmi, vodeći duše da ugledaju Jagnje Božje. Ništa što bi odmenjivalo ili zasenjivalo Isusa Hrista kao izvor mudrosti i silu Božju ne sme da bude uneto u propovedanje. Svaki govor treba da vodi slušaoca ka pokajanju, spasenju i uverenju da je Isus Hristos apsolutno dovoljan – vidi: Elen G. Vajt, „Radnici evanđelja“, str. 159, 160. originala (Ellen G. White, *Gospel Workers*, pp. 159, 160).

Mnogi u svetu još uvek ne poznaju plan spasenja, pa adventistički propovednici moraju da obezbede da njihove poruke neprestano uzdižu Isusa Hrista kao utočište grešnika. Greška je pretpostaviti da je publika već upoznata sa jevanđeljem; umesto toga, treba uložiti svaki napor da se objasni neophodnost pokajanja i vere u Isusa Hrista. Iako teološki govori imaju svoje mesto, oni nikada ne smeju da budu lišeni Isusa Hrista, i to Njega raspetoga. Jednostavno i iskreno izlaganje Hristove pravednosti doseže duše i preobražava ih – vidi: Elen G. Vajt, „Radnici evanđelja“, str. 158, 159. originala (Ellen G. White, *Gospel Workers*, pp. 158, 159).

Elen G. Vajt takođe upozorava na propovedanje kojem nedostaje Hristova pravednost, opisujući te propovedi kao suvoparne i beživotne. Kada propovednici ne uspeju da naglase dar Hristove pravednosti, njihove poruke postaju puke intelektualne vežbe koje ne hrane stado. Umesto toga, jevanđelje treba predstaviti kao bogato značenjem, sa Isusom Hristom i Njegovim spasonosnim zaslugama kao živim središtem svega. Propovednici moraju da propovedaju Isusa Hrista iz svog ličnog iskustva, deleći lepotu Njegove milosti i blagodati na način koji privlači grešnike Njemu. Jevanđelje mora da svetli poput dragog kamena, privlačeći srca ka svojoj blistavoj istini – vidi: Elen G. Vajt, „Evangelizam“, str. 186, 187. originala (Ellen G. White, *Evangelism*, pp. 186, 187).

Postoji ozbiljna opasnost u propovedanju koje izostavlja Hristovu krv, nalik Kainovoj žrtvi – prihvatljivoj po formi, ali kojoj nedostaje neophodno pomirenje. Mnogi propovednici iznose dobro strukturirane argumente, ali ne uspevaju da dotaknu srce spasonosnom silom Hristove žrtve. Propovedi nikada ne smeju da budu puke intelektualne vežbe; one moraju da navedu slušaoca da se zapitaju: „Šta mi je činiti da se spasem?“ Kao narod kome je poverena konačna poruka opomene, „adventisti sedmog dana treba da budu prvi u uzdizanju Isusa Hrista pred svetom“ – Elen G. Vajt, „Radnici evanđelja“, str. 156. originala (Ellen G. White, *Gospel Workers*, p. 156).

Za dalje proučavanje: O središnjem mestu Isusa Hrista u poruci Hrišćanske adventističke crkve, vidi: Elen G. Vajt, „Evangelizam“, str. 184–199. originala (Ellen G. White, *Evangelism*, pp. 184–199).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisleno razmišljanje.

1. Kako saznanje da će se duhovni darovi nastaviti do Hristovog povratka oblikuje naša očekivanja u pogledu Božjeg delovanja u crkvi danas?
2. Da li ste lično bili svedok ili iskusili neki duhovni dar na delu? Ako jeste, objasnite. Kako je to uticalo na vašu veru?
3. Koje korake možemo da preduzmemo kao grupa da bismo prepoznali i negovali duhovne darove koje nam je Bog dao?
4. Kako možemo da ohrabrimo jedni druge da ostanemo verni biblijskoj istini, a da istovremeno ostanemo otvoreni za vođstvo Svetog Duha?
5. Joilo 2,28–32 i Otkrivenje 12,17 potvrđuju da će proročki dar biti prisutan u poslednje dane. Kako bi to trebalo da utiče na naše razumevanje Božjeg vođstva danas?
6. Šta nam naglasak Elen G. Vajt na uzdizanju Isusa Hrista govori o prirodi njene proročke službe crkvi?
7. Zašto Hristos mora da ostane u središtu svakog propovedanja, poučavanja i svedočenja?
8. Da li ste ikada slušali propoved ili proučavanje Biblije koji su bili više usmereni na doktrinu nego na Isusa Hrista? Ako jeste, kako je to uticalo na vas?
9. Kako možemo da obezbedimo da sve što radimo – bogoslužjenje, proučavanje, misionarski rad – ostane usredsređeno na Isusa Hrista?
10. Kakva je naša odgovornost, kao crkve i kao pojedinaca, u deljenju proročke poruke sa drugima?
11. Kako proročku poruku možemo da učinimo dostupnijom i relevantnijom onima koji nisu upoznati sa njom?
12. Koje korake možemo da preduzmemo ove sedmice da bismo primenili proročku poruku u našem životu i u našoj crkvi?
13. Otkrivenje 12,17 kaže da ostatak „ima“ „svedočanstvo Isusovo“. Grčka reč za „imati“ označava lični posed. Ne govore svi članovi proročkim darom, ali svi oni poseduju njegove savete. Posedovanje, ili starateljstvo nad nečim, uključuje i odgovorno upravljanje. Kako mi kao pojedinci možemo da budemo dobri upravitelji proročkog dara ispoljenog kroz Elen G. Vajt?

POUKA 13

Blagoslovi iz proročke Reči

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Dnevnika 20,20

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 2,2; Jovan 1,1–5; 2. Timotiju 3,16.17; 2. Timotiju 4,1–5; Isaija 40,1–5; Jovan 17,20–23; 1. Korinćanima 1,10–13

Uvod

U zaključku svoje disertacije o Elen G. Vajt, Roj Grejam je primetio da je njena „uloga i pozicija u adventizmu sedmog dana i dalje centralna. Suštinski kvalitet njenog rada i dalje je očigledan, kako u onome što je postignuto tokom njenog života, tako i u smeru u kojem je kroz svoje spise usmerila svoju denominaciju. Njena težnja bila je da vidi razvoj konzervativnog, ali progresivnog, nesektaškog hrišćanskog pokreta koji bi ponudio alternativni koncept – pomiren narod u jednom „telu“ koje obuhvata sve nacije, ujedinjen u svrsi i službi za svoj svet. Njihova motivacija trebalo je da bude Božja ljubav ovaploćena u Isusu Hristu i konačno dokazana u *parusiji* (Drugom Hristovom dolasku) i *eshatonu* (posletku). Takva eshatologija bila bi njihov *raison d'être* (razlog postojanja) i njihov univerzalni barjak“ – Roj Grejam, „Elen Vajt: Suosnivač Hrišćanske adventističke crkve“, str. 429, 430. originala (Roy Graham, *Ellen White: Co-Founder of the Seventh-day Adventist Church* [New York: Peter Lang Publishing Inc., 1985], pp. 429, 430). Ova poslednja pouka predstavlja pravi trenutak za razmišljanje o središnjoj ulozi i položaju Elen G. Vajt u crkvi, kao i o tome kako se svaki član crkve odnosi prema njenom radu.

Dok uočavate i doživljavate blagodati proročkog dara u Svetom pismu, pripremite svoj razred za razgovor o blagoslovima postbiblijskog proročkog dara, ispoljenog u službi Elen G. Vajt.

Drugi deo: Komentar

1. Proroštvo u Svetom pismu uzdiže Isusa Hrista i vodi nas dublje u Bibliju.

Hristos je jasno stavio do znanja Svojim učenicima da Stari zavet svedoči o Njemu: „I počevši od Mojsija i od sviju proroka kazivaše im što je za Njega u svemu pismu“ (Luka 24,27, vidi takođe: Luka 24,44). Starozavetno proroštvo nas vodi Isusu Hristu na nekoliko načina: predskazivanjem Njegovog dolaska, otkrivanjem Njegove uloge kao Mesije i isticanjem potrebe čovečanstva za isкупljenjem. Kroz specifična proročanstva o Mesijinom rođenju, životu, stradanju, smrti i

vaskrsenju, starozavetni proroci su ukazivali na Isusa Hrista kao na ispunjenje Božjeg plana spasenja.

Služeći kao božanska potvrda njegovog autoriteta, autentičnosti i svrhe, proroštvo nas vodi ka Bibliji. Biblijska proročanstva, često otkrivena mnogo pre njihovog ispunjenja, pokazuju Božju suverenu kontrolu nad istorijom i Njegov plan za čovečanstvo. Kada se ova proročanstva ispune, kao što je slučaj sa mesijanskim proročanstvima ispunjenim u Isusu Hristu, ona potvrđuju Bibliju kao Božju nadahnutu Reč. Budući da je Hristos „srce proroštva“, Njegova ličnost i otkupiteljska dela su ključ koji otključava sva proroštva u Svetom pismu. Otkrivajući Božju volju i ukazujući na Isusa Hrista, proroštvo na taj način privlači ljude k Njemu kao „sjajnoj zvezdi danici“ (Otkrivenje 22,16) i Bibliji kao vrhovnom izvoru istine i nade – vidi: Dž. Barton Pejn, „Enciklopedija biblijskih proročanstava: Kompletan vodič kroz biblijska predviđanja i njihova ispunjenja“, str. 7. originala (J. Barton Payne, *Encyclopedia of Biblical Prophecy: The Complete Guide to Scriptural Predictions and Their Fulfillment* [Eugene, OR: Wipf & Stock Publishers, 2020], p. 7).

2. Proroštvo nas vodi ka istini i donosi utehu.

Proroštvo nas vodi ka istini otkrivajući Gospodnji božanski plan, potvrđujući Njegov suverenitet nad istorijom i ukazujući na konačno ispunjenje Njegovih obećanja. Biblijska proročanstva razotkrivaju istine o Božjem karakteru, Njegovoj nameri za čovečanstvo i Njegovoj konačnoj pobedi nad sotonom kroz Isusa Hrista. Biblijska proročanstva takođe potvrđuju autoritet Svetog pisma, jer ispunjena proročanstva svedoče o Božjoj pouzdanosti. Proroštvo takođe osvetljava Božje moralne i duhovne istine, pozivajući ljude na pokajanje i čvršću veru – vidi: Luis F. Ver, „Moralna svrha proroštva“ (Louis F. Were, *The Moral Purpose of Prophecy* [Sarasota, FL: First Impressions, 1998]). Konačno, proroštvo donosi utehu nudeći nadu i sigurnost u Božju kontrolu nad budućnošću.

3. Proroštvo donosi jedinstvo crkvi.

U Efescima 2,20, Pavle piše da je crkva sazidana „na temelju apostola i proroka, gde je kamen od ugla sam Isus Hristos“. Ovaj odlomak ističe jedinstvo crkve prikazujući je kao jednu građevinu utemeljenu na zajedničkom temelju. Ukazujući na apostole i proroke kao na temelj crkve, Pavle naglašava njihovu jedinstvenu poruku – Božji plan spasenja ispunjen u Isusu Hristu. Ovaj standardni temelj „usidrava“ sve vernike u jednoj istoj istini, prevazilazeći kulturološke, društvene i etničke podele, i promoviše jedinstvo usmeravajući pažnju crkve na apostolsko i proročko svedočanstvo koje otkriva Božje namere za ljudski rod. Slika Isusa Hrista kao „ugaonog kamena“ označava Njegovu suštinsku ulogu u držanju cele strukture na okupu. U drevnoj arhitekturi, kamen od ugla je poravnavao i podržavao temelj, obezbeđujući stabilnost građevine. Slično tome, Isus Hristos ujedinjuje crkvu, okupljajući različite članove u jedno duhovno domaćinstvo. Bez Isusa Hrista, temelju bi nedostajala koherentnost, ali sa Njim, on ostaje čvrst i jedinstven. Kada se proročka poruka tako usredsredi na Isusa Hrista, ona donosi jedinstvo crkvi.

4. Blagoslovi proročke službe Elen G. Vajt dolaze samo kroz „probanje“ njenih spisa, to jest, iskustveno – čitanjem i primenom istih.

Razmotrite sledećih sedam blagoslova koji dolaze od čitanja i primene spisa Elen G. Vajt. Nakon razmatranja ovih blagoslova, zamolite članove svoga razreda da navedu i druge blagoslove koje su dobili čitanjem i primenom njenog rada u svom životu.

A. Duhovna vitalnost i obnova: Čitanje spisa Elen G. Vajt podstiče duboku duhovnu vitalnost i sigurnost približavajući čitaoce Isusu Hristu. Njena dela naglašavaju važnost lične pobožnosti, ohrabrujući vernike da neguju naviku molitve, proučavanja Biblije i oslanjanja na Svetog Duha. Mnogi koji se posvete čitanju njenih knjiga, kao što su „Put Hristu“ ili „Čežnja vekova“, otkrivaju da im je duhovni život podmlađen dok dobijaju jasniju sliku Božje ljubavi i Njegovog plana za svoj život.

B. Praktično uputstvo za svakodnevni život: Pored duhovne obnove, spisi Elen G. Vajt pružaju praktičnu mudrost za snalaženje u svakodnevnom životu. Njeni saveti pokrivaju mnoge teme, uključujući zdravlje, porodični život, obrazovanje, radnu etiku i razvoj karaktera. Ona predstavlja biblijska načela na način koji je i pristupačan i primenljiv, pomažući čitaocima da donose mudre odluke koje su u skladu sa Božjom voljom. Prateći praktične uvide u njenim spisima, vernici mogu da razviju zdraviji način života, da osnaže svoje porodice i da steknu jasniji osećaj svrhe u svojim svakodnevnim odgovornostima.

C. Proročki uvid i dublje razumevanje kosmičkog sukoba između Hrista i sotone: Jedna od najubedljivijih prednosti čitanja spisa Elen G. Vajt je njen proročki uvid u biblijske teme, istoriju i događaje poslednjeg vremena. Njeni spisi služe kao sočivo kroz koje čitaoci mogu da dobiju dublje razumevanje istorije i Svetog pisma, pomažući u razjašnjavanju složenih teoloških koncepata i njihove važnosti za danas. Na primer, njena serija od pet knjiga, „Sukob vekova“, nudi panoramski pogled na kosmički sukob između dobra i zla, što će ojačati veru u Božji konačni plan za isкупljenje.

D. Spremnost za Hristov povratak: Spisi Elen G. Vajt ulivaju osećaj hitnosti i spremnosti za drugi Hristov dolazak. Ona podseća vernike da je hrišćanski život putovanje pripreme, pozivajući ih da žive sa iščekivanjem, vernošću i budnošću. Ona naglašava da spremnost za Hristov Drugi dolazak nije stvar straha ili pukog spoljašnjeg poštovanja pravila, već dubokog, ličnog odnosa sa Isusom koji preobražava srce. Njeni spisi ohrabruju vernike da žive svrsishodno, donoseći svakodnevne odluke koje odražavaju njihovu krajnju nadu u Hristov povratak.

E. Duh misije i službe: Još jedna moćna korist od čitanja spisa Elen G. Vajt je to što njeni spisi neguju strast za misijom i službom. Ona dosledno poziva vernike da se pomaknu dalje od sebične vere i da aktivno šire „večno jevanđelje“ (Otkrivenje 14,6). Njena dela naglašavaju da je pravo hrišćanstvo povezano sa ličnim spasenjem i učestvovanjem u Božjem radu da se dosegne do drugih. Njene knjige, kao što su „Služba isceljenja“ i „Hrišćanska služba“, pružaju praktična uputstva o tome kako efikasno služiti drugima, bilo kroz medicinsko-misionarski rad, lično evangeliziranje ili milosrdna dela učinjena iz ljubavi. Njeni spisi bude osećaj odgovornosti za uzdizanje ljudskog roda, podstičući vernike da koriste svoje talente i resurse na slavu Božju.

F. Ljubav prema Svetom pismu: Spisi Elen G. Vajt podstiču duboku ljubav prema Bibliji dosledno upućujući čitaoce nazad na Božju Reč kao vrhovni autoritet. Ona nikada ne predstavlja svoje poruke kao zamenu za Sveto pismo, već kao vodič za bolje razumevanje i primenu njegovih istina. Njene knjige, kao što su „Vaspitanje“ i „Hristove očigledne pouke“, osvetljavaju biblijske teme sa jasnoćom i dubinom, čineći Bibliju pristupačnijom i privlačnijom. Ona podstiče na svakodnevno proučavanje, usmeravajući vernike da razmišljaju o Svetom pismu, da usvoje njegova obećanja i da žive po njegovim načelima. Mnogi koji čitaju njena dela doživljavaju

obnavljanje revnosti za proučavanje Biblije, pronalazeći radost u njenim učenjima i snagu u njenim obećanjima.

G. Jedinstvo u crkvi: Konačno, spisi Elen G. Vajt donose jedinstvo Hrišćanskoj adventističkoj crkvi danas, pružajući jedinstven teološki okvir, osnažujući biblijske istine i vodeći članove u veri i praktičnom životu. Njeni saveti o doktrini, stilu života i misiji pomažu u održavanju doslednosti kroz različite kulture i perspektive, negujući zajednički identitet među adventistima širom sveta. Njeni spisi podstiču osećaj zajedničke svrhe i duhovnu povezanost naglašavajući hristocentrični život, temu kosmičkog sukoba i misiju crkve. Kao proročki glas, ona nastavlja da služi kao referentna tačka za jedinstvo, podstičući vernost Svetom pismu i globalnoj misiji crkve.

Za dalje proučavanje: Vidi: Gerhard Pfandl, „Dar proroštva: Uloga Elen Vajt u Božjoj crkvi ostataka“, str. 106–114. originala (Gerhard Pfandl, *The Gift of Prophecy: The Role of Ellen White in God's Remnant Church*, pp. 106–114); za još jednu listu blagoslova od čitanja spisa Elen G. Vajt vidi i: <https://egwwritings.org/read?panels=p13965.704&index=0egwwritings.org>; vidi takođe: Roj Grejam, „Elen Vajt: Suosnivač Hrišćanske adventističke crkve“, str. 414–430. originala (Roy Graham, *Ellen White: Co-Founder of the Seventh-day Adventist Church*, pp. 414–430).

Treći deo: Primena u životu

Sledeća pitanja za primenu u životu, izvučena iz prethodnog komentara, ponuđena su vam kako bi obogatila vašu diskusiju u razredu. Izaberite između njih, kao i onih iz same pouke, ona koja će najbolje podstaći vaš razred na smisljeno razmišljanje.

1. Kako je proroštvo produbilo vaše razumevanje Hristove uloge u Bibliji i u vašem životu?
2. Na koji način je ispunjeno proročanstvo ojačalo vaše poverenje u autoritet Svetog pisma?
3. Kako vam proroštvo pruža vođstvo i sigurnost u nesigurnim vremenima?
4. Koja biblijska proročanstva o Isusu Hristu su uticala na vaše putovanje vere?
5. Kako proročka poruka pomaže u ujedinjavanju crkve kroz različite kulture i porekla?
6. Na koje načine su spisi Elen G. Vajt ohrabрили vaš duhovni rast i ličnu pobožnost?
7. Kako je čitanje spisa Elen G. Vajt uticalo na vaše svakodnevne odluke i način života?
8. Koji uvidi iz spisa Elen G. Vajt su vam pomogli da razvijete jači osećaj misije i službe?
9. Kako možete da negujete dublju ljubav prema Svetom pismu kroz vođstvo spisa Elen G. Vajt?
10. Kako spisi Elen G. Vajt podstiču osećaj hitnosti i spremnosti za Hristov povratak?
11. Kako proročke poruke oblikuju vaše vrednosti i prioritete?
12. Na koje načine možete da pomognete u promovisanju jedinstva u vašoj crkvi primenom načela koja se nalaze u nadahnutim savetima Elen G. Vajt?
13. Kako biste opisali ulogu i poziciju Elen G. Vajt u Hrišćanskoj adventističkoj crkvi danas? Koje je mesto Elen G. Vajt u vašoj lokalnoj crkvi? Da li se njeni spisi dovoljno naglašavaju ili se preterano koriste? Porazgovarajte o tome.

